

III.

ZPRÁVA O PLNĚNÍ ÚKOLŮ VYPLÝVAJÍCÍCH ZE STRATEGIE PREVENCE KRIMINALITY NA LÉTA 2008 AŽ 2011 ZA ROK 2010

Preventivní politika zahrnuje opatření zejména nerepresivní povahy směřující k eliminaci kriminogenních faktorů a kriminálně rizikových jevů a opatření zaměřující se na minimalizaci rizik a následků souvisejících s kriminalitou. Cílem prevence kriminality je snižování míry a závažnosti trestné činnosti a zvyšování pocitu bezpečí občanů. Odpovědnost za vytváření koncepce a koordinaci preventivní politiky má Republikový výbor pro prevenci kriminality (dále jen „Republikový výbor“), jehož předsedou je ministr vnitra a výkonným místopředsedou jeho první náměstek.

Republikový výbor jako meziresortní orgán zřízený usnesením vlády při Ministerstvu vnitra odpovídá za vytváření koncepcí preventivní politiky na meziresortní úrovni a podporu a realizaci na úrovni republikové i místní. Republikový výbor nese gesci za zpracování materiálů pro jednání vlády České republiky z oblasti prevence kriminality¹. Jedná se především o střednědobé strategie prevence kriminality, na jejichž základě zpracovávají jednotlivé resorty vlastní koncepce na další období. Každoročně se připravuje plán činnosti výboru, který spočívá v koordinaci a kontrole plnění úkolů vyplývajících ze strategie a koncepcí jednotlivých resortů v oblasti prevence kriminality.

Úloha výboru je především iniciační, koordinační a informační a rozhoduje také o přidělování finančních prostředků ze státního rozpočtu na programy a projekty vytvářené v rámci vládou schválené Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011.

I. REPUBLIKOVÝ VÝBOR PRO PREVENCI KRIMINALITY

V souladu s prioritami Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011 (dále jen „Strategie“) plnily v roce 2010 resorty zastoupené v Republikovém výboru úkoly související s rozvojem systému prevence kriminality zejména na krajské a městské úrovni (ve spolupráci s krajskými úřady koordinovaly aktivity v oblasti prevence na úrovni územní veřejné správy a samosprávy a připravovaly potřebné metodické a informační materiály). Další prioritou bylo dotváření a zkvalitňování meziresortního systému péče o ohrožené děti, prevence kriminality v sociálně vyloučených komunitách, pomoc obětem trestné činnosti, podpora a metodické vedení specifických republikových projektů, které jsou z celostátního bezpečnostního hlediska považovány za závažné, a jejichž řešení není na místní nebo regionální úrovni možné. Důraz byl kladen na zdokonalování metodické činnosti, vyhodnocování programů a projektů a na profesní vzdělávání pracovníků zabývajících se oblastí prevence kriminality.

Na pravidelných jednáních Republikového výboru byly projednávány materiály do vlády a koncepční materiály jednotlivých resortů, návrhy legislativních opatření, věcné problémy související s kriminalitou a návrhy na preventivní opatření, výsledky řešených výzkumných úkolů, metodické pokyny jednotlivých resortů, včetně informací o jejich dotačních politikách. Republikový výbor také schvaloval dotace vyčleněné na rozvoj systému prevence kriminality v České republice, které zajišťuje Ministerstvo vnitra. V roce 2010 se Republikový výbor sešel celkem osmkrát. (*Přehled projednávaných materiálů a témat – viz příloha č. 1*).

¹ Republikový výbor, respektive ministr vnitra jako jeho předseda, předkládá vládě k projednání „Zprávu o plnění úkolů vyplývajících ze Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011 za rok 2010 a úkoly na rok 2011“ (úkol je plněn tímto materiálem). Materiál bude také předložen Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky pro informaci současně s předkládanou Zprávou o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území České republiky v roce 2010.

1. Návrh na legislativní úpravu prevence kriminality v České republice

V roce 2010 měl být vládě ČR předložen nelegislativní materiál o možnostech legislativní úpravy prevence kriminality v České republice. Zpracování materiálu vyplývá z usnesení vlády č. 1150/2007 ke Strategii prevence kriminality na léta 2008 – 2011 a z navazujících usnesení vlády².

Gestor předložení materiálu vládě, odbor prevence kriminality MV, ve spolupráci se členy Republikového výboru, meziresortní pracovní skupinou a zástupci krajů a obcí vypracovalo návrh, který vymezuje především odpovědnosti v oblasti prevence na úrovni státu a územních orgánů veřejné správy, zaručuje kontinuitu realizace preventivní politiky a racionální plánování a uvolňování finančních prostředků na opatření prevence kriminality. Součástí legislativní úpravy by mělo být i vymezení kriminálně rizikových (nežádoucích) jevů, a to v obecné rovině. Smyslem nové legislativní úpravy je podpořit vytvoření jednotného analytického, koncepčního, organizačního, personálního, finančního a realizačního prostoru pro realizaci činností eliminujících protiprávní činnost a zvyšujících bezpečí občanů.

Na základě diskuse ve vnitroresortním připomínkovém řízení, nebyla shledána jednoznačná potřeba vzniku speciální legislativní úpravy prevence kriminality a s přihlédnutím k tomu, že úkol nepatří ani mezi priority programového prohlášení nové vlády ČR, požádal v prosinci 2010 ministr vnitra předsedu vlády o zrušení tohoto úkolu. Usnesením vlády č.79 ze dne 26. ledna 2011 byl úkol zrušen.

2. Rozvoj systému prevence kriminality v České republice

2.1 Resorty zastoupené v Republikovém výboru spolupracovaly v rámci své věcné působnosti s orgány krajů, zejména pak v oblasti sociální prevence. Resorty připravovaly metodické a informační materiály, důraz byl kladen na organizaci metodických seminářů, pracovních porad, vzdělávacích seminářů a spolupráci při dotačním řízení.

Pokud se týká **rozvoje systému prevence kriminality na místní úrovni** výrazně se v oblasti prevence zvýšila koordinační a metodická spolupráce krajů s obcemi spadajícími do jejich územní působnosti.

Ve spolupráci se zástupci všech krajů a zástupci větších měst zařazených do městské úrovně prevence kriminality byly Ministerstvem vnitra zpracovány a Republikovým výborem schváleny základní metodické materiály pro přípravu a zpracování krajských a městských programů pro rok 2011. Hlavními cíli krajských a městských programů prevence kriminality je dlouhodobě posílení pocitu bezpečí občanů, eliminace kriminálně rizikových jevů, ochrana lokálních komunit před kriminalitou, posílení kooperace všech institucí, které na krajské a městské úrovni v oblasti prevence působí, a integrace Policie ČR do preventivních aktivit. (*Podrobněji – viz II. MV, str. 5*).

2.2 Realizace specifických meziresortních projektů

2.2.1 Prevence kriminality mládeže

V oblasti předcházení kriminalitě mládeže spolupracovaly resorty zastoupené v Republikovém výboru v rámci Meziresortní pracovní skupiny k sjednocení a transformaci systému péče o ohrožené děti při Ministerstvu práce a sociálních věcí. Resort vnitra plní úkoly zejména v oblasti sjednocení datových a informačních toků v systému, koordinaci výkonu péče o ohrožené a rizikové děti a v nastavování pravidel meziresortní spolupráce v místních podmínkách.

Pokračovala realizace meziresortního projektu **Systém včasné intervence** (dále jen „SVI“), který je v širším kontextu společně rozvíjen ministerstvy vnitra, práce a sociálních věcí a spravedlnosti.

² Usnesení vlády č. 116/2009, č. 80/2010.

Hlavním cílem projektu je vytvoření optimálních podmínek pro sociálně nápravné intervence státní a veřejné správy a dalších subjektů, včetně nestátních neziskových organizací ve stádiích, kdy se děti a mladiství dostávají do konfliktu se zákony, respektive objevují se u nich známky výskytu rizikového chování. Projekt SVI je též zaměřen na prevenci kriminality páchané na dětech, včetně týrání, zneužívání a zanedbávání a zneužívání dětí k prostřednictvím elektronických medií. (*Podrobněji – viz II. MV, str. 9*). Projekt SVI je věnován samostatný vládní materiál.

2.2.2 Pokračoval celostátní Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi³ určený obětem trestného činu obchodování s lidmi zejména za účelem sexuálního a pracovního vykořisťování. Obětem se nabízí právní, sociální a zdravotní pomoc, ubytování a důstojný návrat do země původu. Kromě humanitárního aspektu je cílem programu i získávání relevantních informací o kriminálním prostředí, které mohou vést k odhalení, potrestání a odsouzení pachatelů této trestné činnosti. Program je realizován prostřednictvím národního referenčního mechanismu, do něhož jsou zapojeny resorty vnitra, práce a sociálních věcí, školství, mládeže a tělovýchovy a zahraničí a další státní, mezivládní a nestátní neziskové organizace. Ministerstvo vnitra jako gestor programu odpovídá nejen za koordinaci tohoto programu, ale rovněž za preventivní aktivity v dané problematice. Fungování programu na národní úrovni zajišťuje odbor prevence kriminality MV, který je sekretariátem národního koordinátora. K zabezpečení fungování programu se zpravidla jednou za dva měsíce se schází *koordináční skupina* složená ze zástupců spolupracujících institucí a organizací. (*Podrobněji – viz II. MV, str. 11*).

2.2.3 Prevence domácího násilí

V roce 2010 pokračovala činnost Meziresortní monitorovací skupiny⁴ (dále jen „MMS“), jejímž gestorem je odbor prevence kriminality MV. Členy skupiny jsou zástupci Ministerstva vnitra, Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva zdravotnictví a Ministerstva spravedlnosti, Policie ČR a zástupci nevládního sektoru (Bílý kruh bezpečí a Koordona). Skupina na svých pracovních jednáních v roce 2010 projednávala zejména témata: terapeutické programy pro násilné osoby, proškolení Policie ČR a multidisciplinární spolupráci. Na uvedené problematiky se MMS zaměří také v roce 2011. Ministerstvo vnitra bude ve spolupráci se členy MMS připravovat vládní materiál „Informace k zavádění interdisciplinárních týmů k domácímu násilí“, který bude vládě ČR předložen v březnu 2011. (*Podrobněji – viz II. MV, str. 12*).

2.2.4 Evropský komunitární program DAPHNE

Republikový výbor, konkrétně Ministerstvo vnitra, vede agendu spojenou s komunitárním programem EU DAPHNE. Jedná se obecně o program zaměřený na prevenci všech forem násilí a podporu obětí a rizikových skupin (děti, mládeže a žen). Za účelem osvěty se zástupkyně MV pravidelně zúčastňuje veletrhů komunitárních programů v regionech ČR a seznamuje odbornou i širší veřejnost s programem DAPHNE. MV je kontaktním místem pro zprostředkování informací (aktuálně běží Daphne III pro léta 2007-2013). Na rok 2010 - 2011 byly vyhlášeny tři typy projektů: specifické nadnárodní projekty, podpora aktivit nevládních i dalších organizací a vlastní iniciativy Evropské komise. Více na webu MV a www.ec.europa.eu/justice.

2.2.5 Evropský komunitární program Safer Internet

Ministerstvo vnitra plní na národní úrovni roli gestora komunitárního programu Evropské komise Safer Internet (Bezpečnější internet)⁵, jehož cílem je podpořit bezpečné

³ Program je pokračováním pilotního projektu Úřadu pro drogy a kriminalitu OSN „Model podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování“ z roku 2003.

⁴ Zřízena při MV na základě usnesení vlády č. 794 ze dne 25. srpna 2004.

⁵ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1351/2008/ES ze dne 16. prosince 2008 o zavedení víceletého programu Společenství pro ochranu dětí využívajících internet a jiné komunikační technologie.

využívání internetu (zejména dětmi a menšinami), boj proti nedovolenému, nechtěnému a škodlivému obsahu a zvyšování všeobecného povědomí v této oblasti mezi dětmi, rodiči, učiteli a sociálními pracovníky jako koncovými uživateli. Zástupci Ministerstva vnitra jsou členy Řídícího výboru programu Safer Internet, plní roli národního kontaktního bodu s cílem podpořit využívání tohoto programu ze strany českých subjektů.

Díky programu Safer Internet je v České republice financován provoz Národního centra bezpečnějšího internetu a dále fungování tzv. helpline, které poskytují dětem a dospívající mládeži první pomoc formou psychologické a sociální asistence při práci s internetem či horké linky sloužící k oznámení nelegálního obsahu na internetu.

2.3 Velký důraz byl kladen na zdokonalování analytické, koncepční a metodické činnosti v souvislosti s přípravou, realizací a hodnocením krajských a městských programů prevence kriminality, projektu SVI a dalších specifických projektů realizovaných resortem vnitra a dalšími členy Republikového výboru. Jednalo se především o přípravu metodik a zdokonalování postupů v dotačních řízeních jednotlivých resortů, přípravu standardů a certifikací realizovaných programů a jejich evaluaci. Byla podporována vědecko-výzkumná činnost v oblasti kriminálně rizikových jevů a prevence kriminality. Republikový výbor byl průběžně seznamován s výsledky výzkumných úkolů Institutu pro kriminologii a sociální prevenci týkajících se problematiky vyhodnocování trendů vývoje kriminality, problematiky komerčního a sexuálního zneužívání dětí, názorů veřejnosti na probační a mediační službu.

2.4 Vzdělávání pracovníků v oblasti sociální prevence a prevence kriminality

Resorty zastoupené v Republikovém výboru zajišťovaly vzdělávání v oblasti sociální prevence a prevence kriminality především pro pracovníky státní správy a samosprávy. Ministerstvo vnitra věnovalo pozornost krajským manažerům prevence kriminality a uspořádalo dvě pracovní setkání k vyhodnocení a přípravě krajských a městských programů prevence kriminality a několik odborných seminářů. Pokračovalo vzdělávání k jednotlivým problematikám oblasti prevence kriminality zejména pro pracovníky Policie ČR a strážníky obecné policie. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy realizovalo pro krajské školské koordinátory pravidelná setkání v rámci Výboru krajských školských koordinátorů prevence a přednášky o aktuálních rizikových jevech. V rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků organizovalo MŠMT pro kraje pracovní semináře. Na Ministerstvu práce a sociálních věcí probíhaly konzultační dny s pracovníky krajských úřadů, kteří se zabývají plánováním sociálních služeb, setkání s krajskými metodiky sociální prevence a pracovní dny k transformaci systému péče o ohrožené děti. Průběžné vzdělávání probíhalo také v rámci přípravy pracovníků Probační a mediační služby ČR na implementaci hodnotícího nástroje SARPO do odborné praxe. V rámci Ministerstva obrany pokračovaly pravidelné kurzy k prevenci sociálně nežádoucích jevů pro příslušníky České armády a pro pracovníky resortu obrany (zde byl kladen důraz na prevenci korupčního jednání).

2.5 Racionální vynakládání finančních prostředků ze státního rozpočtu na prevenci kriminality

Republikový výbor se v roce 2010 podílel na výkonu předběžné veřejnosprávní kontroly spočívající zejména v posouzení a schválení všech předložených projektů programu prevence kriminality na krajské a městské úrovni a specifických meziresortních projektů. Projekty hodnotí z hlediska dodržení priorit, kvality a přiměřenosti požadované dotace Komise pro výběr projektů (meziresortní poradní orgán Republikového výboru). Doporučení Komise schvaluje Republikový výbor.

3. Mezinárodní spolupráce v oblasti prevence kriminality

V rámci plnění úkolů vyplývajících z účasti České republiky v mezinárodních organizacích v oblasti prevence kriminality odpovídá Republikový výbor, resp. Ministerstvo vnitra za zastoupení České republiky v Komisi OSN pro prevenci a trestní justici, v Evropské síti prevence kriminality Evropské unie, účastní se při práci Expertní skupiny pro obchodování s lidmi Evropské unie a odpovídá za rozvoj bilaterální spolupráce. (*Podrobněji viz II. MV, str. 16*).

II. MINISTERSTVO VNITRA

1. V roce 2010 byl zpracován odborem prevence kriminality MV **návrh legislativní úpravy prevence kriminality v ČR** a předložen do vnitroresortního připomínkového řízení. Na základě diskuse nebyla shledána jednoznačná potřeba vzniku speciální legislativní úpravy prevence kriminality a s přihlédnutím k tomu, že úkol nepatří ani mezi priority programového prohlášení nové vlády ČR, požádal v prosinci 2010 ministr vnitra předsedu vlády o zrušení tohoto úkolu (*viz I, 1, str. 2*). Usnesením vlády č.79 ze dne 26. ledna 2011 byl úkol zrušen.

2. Vládní materiál „**Hodnocení systému péče o ohrožené děti – Národní architektura Systému včasné intervence**“ měl být předložen na základě usnesení vlády z 15. října 2007 č. 1151 k materiálu „Hodnocení systému péče o ohrožené děti“ v prodlouženém termínu nejprve do 30. června 2010 (kvůli nedořešenému financování a zpracování studie proveditelnosti), následně do konce roku 2010. Ministerstvu vnitra ve spolupráci s dalšími resorty bylo výše uvedeným usnesením uloženo plošné rozšíření projektu SVI na území České republiky. Protože hlavním obsahem materiálu je právě návrh plošného rozšíření Národní architektury SVI, bylo pro jeho předložení klíčové zajištění finančních prostředků na jeho realizaci. Odbor prevence kriminality MV zajistil v roce 2010 zpracování Studie proveditelnosti plošného nasazení Systému včasné intervence v ČR, včetně CBA (analýzy výnosů a nákladů). Předběžná cena projektu byla 140 mil. Kč, včetně jeho pětiletého provozu.

Z důvodu nevyjasněného financování nemohl být materiál předložen do vlády v původním termínu – do 31. prosince 2010. Začátkem ledna 2011 bylo rozhodnuto, že MV uvedený materiál pro jednání vlády připraví. Vláda ČR svým usnesením č. 191 ze dne 17. března 2011 materiál schválila, včetně opatření, úkolů a zajištění finančních prostředků k realizaci Národního projektu Systému včasné intervence. Pověřila ministra práce a sociálních věcí koordinovat ve spolupráci s místopředsedou vlády a ministrem vnitra realizaci projektu.

3. Systém prevence kriminality na krajské a městské úrovni

Pokud se týká **rozvoje systému prevence kriminality na místní úrovni**, výrazně se **zvýšila koordinační úloha krajů** (krajských úřadů) a metodická spolupráce s obcemi spadajícími do jejich územní působnosti.

V roce 2010 pokračovala realizace programu prevence kriminality na místní úrovni v krajích, městech a obcích, na který od roku 1996 vyčleňuje vláda účelově vázané finanční prostředky. K podání žádosti o dotaci na realizaci programu vyzvalo v listopadu 2009 Ministerstvo vnitra 14 krajů a 45 měst (s počtem obyvatel nad 25 tisíc obyvatel) zařazených do městské úrovně. Na základě analýzy trestné činnosti a doporučení krajských ředitelství Policie ČR vyzvaly kraje k realizaci programu také obce svého kraje s počtem obyvatel menším než 25 tisíc. Celkem předložilo programy a projekty 14 krajů a 121 obcí (krajská úroveň) a 43 měst (městská úroveň). V dubnu a červnu 2010 byla vyhlášena Ministerstvem vnitra druhá a třetí výzva obcím, která byla určena na zkvalitňování práce již realizovaných projektů SVI a na práci s dětmi a realizaci sociálně nápravných projektů.

Projekty z oblasti sociální prevence se týkaly zejména práce s rizikovými skupinami dětí a mládeže. Podpořeno bylo 230 projektů částkou 29 743 413 Kč. Většina projektů z oblasti situační prevence se týkala vybudování a rozšíření městských kamerových dohlížecích systémů (dále jen „MKDS“), propojení MKDS z obecní policie na Policii ČR a zabezpečení objektů měst a obcí. Podpořeno bylo 67 projektů částkou 23 005 000 Kč. Část projektů byla zaměřena na zpracování informačních materiálů, přípravu informačních akcí a poradenskou činnost týkající se ochrany majetku a osob. Podpořeno bylo 49 projektů částkou 5 494 249 Kč.

V rámci programu prevence kriminality na místní úrovni schválil Republikový výbor v roce 2010 dotace v celkové výši 58 288 662 Kč na 346 projektů krajů, měst a obcí⁶.

Současně se v roce 2010 realizoval v 10 obcích Program prevence kriminality a extremismu – Úsvit (dále jen „program Úsvit“). Podpořeno bylo celkem 40 projektů částkou 9 235 000 Kč.

Z pravidelného hodnocení efektivity programů prevence kriminality v krajích, městech a obcích, které se opírá o analýzy závěrečných zpráv projektů, o vyhodnocení programu jako celku a především z výsledků každoroční analýzy trestné činnosti vyplývá, že realizace preventivních aktivit ve městech a obcích přispívá ke stabilizaci trestné činnosti a v některých městech a obcích dokonce dochází k poklesu jejího vývoje.

K zabezpečení účelnosti vynakládání finančních prostředků a zajištění jednotného postupu při poskytování dotací ze státního rozpočtu na výdaje spojené s realizací programů zpracovává Ministerstvo vnitra každoročně Zásady pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na výdaje realizované v rámci Krajského programu prevence kriminality a hl.m. Prahy v roce 2011 a zásady pro poskytování dotací v rámci městského programu (dále jen „Zásady“). Zásady plní metodickou roli pro dotační systém pro krajské a městské programy prevence kriminality (vymezují účel a výši dotace, stanovují podmínky, kritéria a limity pro poskytování dotace, způsob poskytování dotace, odpovědnost příjemce (kraje a obce) a kontrolu hospodaření s prostředky dotace). Zásady jsou zpracovávány ve spolupráci se zástupci všech krajů a větších měst zařazených do městské úrovně prevence kriminality a jsou schvalovány Republikovým výborem.

V roce 2010 pokračovala konzultační a odborná pomoc MV 43 městům, 14 krajům a 121 obcím realizujícím program a projekty v roce 2010, a to při jejich přípravě, realizaci i vyhodnocení. Krajům i obcím a městům zařazeným do městské úrovně prevence kriminality poskytovalo MV také metodickou pomoc při financování investičních projektů. Metodická a konzultační pomoc byla také poskytována novému programu Úsvit, který se realizoval v 10 obcích.

V listopadu 2010 byly kraje i města vyzvány k zaslání programů prevence kriminality na rok 2011.

Ministerstvo vnitra věnuje velkou pozornost racionálnímu vynakládání finančních prostředků ze státního rozpočtu na „Strategii prevence kriminality na léta 2008 až 2011“. Vychází z ročního hodnocení efektivity programů a opírá se o obsahové analýzy závěrečných zpráv realizace projektů. Při použití dotace se Ministerstvo vnitra, obce, kraje i nestátní neziskové organizace řídí příslušnými právními předpisy. Ministerstvo odpovídá za průběžnou a následnou veřejnosprávní kontrolu, která je zaměřena na dodržení podmínek podle Rozhodnutí o poskytnutí dotace a na respektování zásad hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti použití prostředků poskytnuté dotace. Průběžná veřejnosprávní kontrola na místě byla v roce 2010 provedena u 7 příjemců dotace, a to u 24 projektů. V prověřované oblasti nebylo zjištěno porušení podmínek účasti státního rozpočtu na financování projektů.

Kraje, města i obce stále projevují značný zájem o zřizování či rozšiřování MKDS. MV aktualizovalo a zpřísnilo „Rozšiřující podmínky pro zpracování projektů a standardní postupy pro hodnocení účinnosti MKDS v rámci programů prevence kriminality“, jejichž naplnění je podmínkou poskytnutí státní účelové dotace. Zpřísnění podmínek vyžaduje větší

1 Krajská úroveň: 210 projektů 121 obcí v rámci krajských – dotace ve výši 32 056 662 Kč .
Městská úroveň: 136 projektů 43 měst – dotace ve výši 26 186 000 Kč.

důraz na dodržování právních postupů v oblasti ochrany osobních údajů. Spolu s ostatními doporučeními jsou také dostupné na webových stránkách MV.

Hlavním partnerem při zpracování analýz trestné činnosti a při formulování návrhů na řešení identifikovaných problémů je pro kraje a města Policie ČR. V roce 2010 spolupracovala při doporučování kriminálně rizikových lokalit do programu, při navrhování preventivních opatření a při komunikaci se samosprávnými orgány při přípravě programů prevence kriminality. V rámci krajských a městských programů prevence kriminality a při zavádění metody Community policing do praxe při každodenním výkonu policejní práce spolupracuje Policie ČR s místními orgány veřejné správy při realizaci preventivních opatření a při poskytování poradenské a informační služby občanům.

4. Vzdělávání pracovníků z oblasti prevence kriminality

Formou pracovních seminářů k metodice přípravy preventivních programů a projektů krajů a měst a k podávání žádostí o poskytnutí dotace pokračovalo průběžné vzdělávání manažerů programu prevence kriminality krajů a manažerů měst zařazených do městské úrovně prevence kriminality, pracovníků preventivně informačních pracovišť Policie ČR (dále jen „PIO“) a pracovníků obecní policie.

Pro manažery prevence kriminality krajských úřadů byly realizovány dva obecněji koncipované semináře orientované na tvorbu Krajských programů prevence kriminality, jejich vyhlášení, hodnocení a financování. Tyto akce doplnily dva specializované semináře pro manažery prevence kriminality měst uspořádané ve spolupráci s odborníky z univerzitní oblasti a neziskového sektoru, které byly zaměřeny na problematiku kriminality páchané prostřednictvím komunikačních technologií (kyberšikany). Obdobné semináře realizovalo Ministerstvo vnitra také pro krajská ředitelství Policie ČR (bylo proškoleny 11 krajských ředitelství).

V roce 2010 byla v gesci odboru prevence kriminality MV ustanovena **koordinační skupina specialistů SKPV zařazených na problematiku mládeže a mravnosti**. Úkolem této skupiny bylo připravit obsahovou náplň dalšího vzdělávání policistů pro linii mládeže a mravnosti v rámci jednotlivých krajských ředitelství Policie ČR v oblasti využívání speciálních výslechových místností pro dětské svědky a oběti. MV finančně zajistilo 3 pilotní semináře pro krajská ředitelství Policie ČR. Cílem těchto seminářů je zvyšování kvalifikace specialistů a podpora personální stability na tomto úseku. Semináře jsou prakticky zaměřeny, především na taktiku výslechu dětského svědka nebo oběti. Důležitou součástí seminářů jsou přednášky z oblasti psychologie dítěte, sexuologie, práce s mládeží s diagnostikovanými poruchami chování, protokolace výslechu a řízení před soudem atd.

MV připravilo v roce 2010 pilotní projekt týkající se **vzdělávání strážníků obecní policie v oblasti prevence kriminality**, zavádění metody Community policing, zvládnutí problémových situací a jejich prevenci a minimalizaci škod, včetně zvýšení psychické odolnosti. Pětidenní kurz se realizoval v rámci městského programu města Příbram a zúčastnilo se ho 19 strážníků (ve dvou skupinách). Důraz byl kladen na prohlubování osvojených znalostí a na nácvik technik a postupů. Kurz byl ukončen vyplněním testů a anonymních hodnotících dotazníků. Z hodnocení pilotního projektu vyplynulo, že kurz splnil očekávání a nastavil doporučení pro realizaci dalších kurzů tohoto typu.

V rámci **Programu prevence kriminality a extremismu – Úsvit** zorganizovalo MV ve spolupráci s odbornými gestory dva kurzy pro pracovníky 10 měst, kteří přicházejí do styku se sociálně vyloučenými osobami. Prvním z nich je zkvalitnění úspěšného projektu vedoucího ke zvýšení bezpečí, prevenci protiprávního jednání a indoktrinaci práva do sociálně vyloučených lokalit „Asistent prevence kriminality“. MV připravilo ve spolupráci s Městskou policií Ostrava, Městskou policií Děčín a týmem odborných lektorů pilotní vzdělávací kurz pro všech 34 aktivně působících asistentů. Cílem kurzu bylo získání základních informací k proaktivnímu ovlivňování veřejného pořádku a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách. Kurz byl interaktivní, učení probíhalo zážitkem se zvýrazněním role facilitátora a vytvořením prostoru pro vyjádření stanovisek účastníků. Druhou vzdělávací aktivitou realizovanou MV pro města zapojená do programu Úsvit byl

jednodenní interaktivní kurz zaměřený na zvyšování finanční gramotnosti a prevenci zadlužování. Kurz byl určen pro sociální pracovníky samospráv nebo NNO, strážníky městské policie nebo příslušníky Policie ČR. V listopadu a prosinci 2010 proběhlo 5 běhů kurzu v Čechách (3 v Ústí nad Labem) a na Moravě (2 v Havířově) pro 50 účastníků. Úspěšnost kurzu byla prokázána testem.

V **oblasti situační prevence se zaměřením na ochranu majetku a osob** bylo vzdělávání koncentrováno do několika provázaných aktivit. Jednou z nich byla také poskytnutá záštita ministrem vnitra a odborná pomoc resortu při přípravě a průběhu veletrhu FSDays Praha 2010.

Ve spolupráci s dalšími subjekty bylo realizováno celkem 16 odborných seminářů pro zástupce bytových družstev a SVJ (cca přes 1500 účastníků) pod názvem „Jak to dělají jinde“. Obsahem je především seznámení s relevantními způsoby a možnostmi ochrany majetku a osob včetně nebytových prostor, prezentace standardních postupů pro jednotné jednání se zainteresovanými institucemi (například s Úřadem pro ochranu osobních údajů v případě instalace kamerových systémů, nebo s Asociací technických a bezpečnostních služeb Grémium Alarm). V rámci osvětově informačních projektů jsou zástupci občanů informováni o efektivních metodách ochrany osob a majetku. Jejich součástí je také zabezpečení proti vzniku požáru.

Součástí zkvalitňování vzdělávání a systému technické prevence kriminality je aktivní činnost při normotvorbě v rámci Technické normalizační komise č. 124 Poplachové systémy, kde jde zejména o normy prevence kriminality při výstavbě. Uvedené normy pojímají prevenci kriminality komplexně, obsahují výčet rizikových faktorů a popisují postupy při zpracovávání analýzy rizik. Navrhují také opatření, jak objekty před kriminalitou efektivně ochránit. K normám prevence kriminality při výstavbě zorganizoval kraj Vysočina ve spolupráci s MV jednodenní seminář pro preventisty.

V roce 2010 nadále probíhala úspěšná spolupráce MV se SOŠ TRIVIS (obor prevence kriminality a bezpečnostní management) ve formě pravidelných školení pro operátory MKDS a účast při závěrečných absolventských zkouškách.

MV se celoročně podílelo také na vzdělávání příslušníků Policie ČR, Generálního štábu armády ČR, státních zástupců, soudců a krajských preventistů v oblastech obchod s lidmi a domácí násilí.

Garantem za vzdělávání příslušníků policistů Policie ČR (dále jen „policistů“) je odbor vzdělávání a správy policejního školství Ministerstva vnitra. Odpovídá za zpracování vzdělávacích programů na základě stanoveného profilu absolventa, který je charakterizován kompetencemi, které definují požadované výstupní vědomosti, dovednosti, schopnosti, postoje a hodnoty studujících. V rámci výuky v policejních školách MV je problematika prevence kriminality zahrnuta ve vzdělávacích programech kvalifikační přípravy policistů.

Jedním ze základních okruhů Strategie jsou „účinná preventivní opatření“ mezi která je zařazeno také vzdělávání pro policisty zaměřené na komunikaci s veřejností, řešení drobných pouličních sporů a ochranu a podporu obětí trestných činů. Proto byl i v roce 2010 v rámci základní odborné přípravy policistů a kvalifikačních kurzech na policejních školách MV kladen důraz na komunikaci s občany ve standardních i mezních situacích, dovednosti v oblasti etiky policejní práce, chování k občanům, na odbornost a právní vědomí při výkonu hlídkové služby.

Stěžejní aktivitou k problematice extremismu (včetně problematiky rasismu, anisemitismu, xenofobie, islamofobie, multikulturalismu, problematiky menšin, migrantů a šíření nenávisti a extremistických ideologií) je projekt **Policie pro všechny**, který realizuje Střední policením škola MV v Holešově. Projekt je zaměřen na přípravu přijímacího řízení oboru Bezpečnostně právní činnost žáků menšin a etnik na území ČR, studium a absolvování středního vzdělání zakončeného maturitní zkouškou v multikulturním prostředí třídy a školy a na přípravu žáků marodnostních menšin a etnik na práci v Policii ČR.

Ve Vyšší policejní škole Ministerstva vnitra v Brně pokračoval kvalifikační kurz pro policisty zařazené v preventivně informačních skupinách Policie ČR nebo policisty

dlouhodobě pověřené výkonem pracovníka pro styk s veřejností či pracovníka prevence. Součástí 3 týdenní výuky je samostatná část věnována preventivní výchovné činnosti zaměřené na budování místních sítí prevence kriminality v jednotlivých regionech. Od roku 2007 do konce roku 2010 proběhlo celkem 11 kurzů, ve kterých bylo proškoleny 109 policistů. Vzdělávací program kvalifikačního kurzu je uveřejněn na intranetových stránkách preventivně informačního odboru Kanceláře Policejního prezidia ČR v sekci specializační kurz http://ppportal.pcr.cz/pis_ppcr/index.htm.

5. Specifické projekty prevence kriminality z oblasti sociální a situační prevence

5.1 Systém včasné intervence

V roce 2010 došlo k rozšíření projektu SVI do dalších 8⁷ měst České republiky a jeho realizace byla podpořena částkou 7 941 000 Kč. Projekt je realizován od roku 2000 již ve 36 městech ČR, z toho 3 lokality pokrývají území celých bývalých okresů (Šumperk, Náchod, Třebíč).

S ohledem na vládou nařízené plošné rozšíření projektu SVI, tzv. Národní architekturu SVI v ČR, byla zahájena Ministerstvem vnitra iniciační fáze projektu plošného rozšíření. Byla zadána a následně zhotovena „Studie proveditelnosti s analýzou výnosů a nákladů Národní architektury Systému včasné intervence v ČR“. Výsledkem Studie je navržený postup realizace SVI v ČR, včetně finanční náročnosti, harmonogramu, popsání rizik i výstupů a efektů projektu.

Součástí SVI je i komunikace mezi jednotlivými subjekty systému péče o rizikové a ohrožené děti. Významným posunem v komunikaci mezi Policií ČR a obcemi, respektive orgány sociálně-právní ochrany dětí v obcích, bylo spuštění mechanismu automatizovaného zasílání informací od útvarů Policie ČR obcím s rozšířenou působností prostřednictvím Registrované elektronické pošty. Pro rok 2011 a následující připravil odbor prevence kriminality MV a Policejní prezidium ČR ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí efektivní mechanismus automatizovaného zasílání informací o ohrožených a rizikových dětech z útvarů Policie ČR orgánům sociálně-právní ochrany dětí, a to prostřednictvím datových schránek.

Zkušenosti z realizace projektu ukazují, že se na místní, krajské a národní úrovni vytváří funkční a efektivní mechanismus koordinované práce s ohroženými dětmi. Prioritou pro roky 2011-2015 bude realizace Národní architektury SVI v České republice.

5.2 Národní koordinační mechanismus pátrání po pohřešovaných dětech

V roce 2010 pokračovaly práce na praktické realizaci projektu Národní koordinační mechanismus pátrání po pohřešovaných dětech (dále jen „NKMPD“), který je určen pro závažné případy pohřešování dětí, je-li život nebo zdraví dítěte v ohrožení. Projekt je založen na rychlém přenosu informací o pohřešovaném dítěti od policie k veřejnosti. Cílem projektu je snížení počtu trestných činů ohrožujících život a zdraví dětí, zvýšení citlivosti veřejnosti k problematice pohřešovaných dětí a zvýšení povědomí veřejnosti o způsobech bezpečného chování a prevence v souvislosti se zmizením dítěte.

V květnu 2010 byla podepsána memoranda o spolupráci s partnerskými médii, kterých je v současné době zapojeno celkem 10 - televize, rádia, internetové deníky. Memorandem se média zavazují v co nejkratší možné době od obdržení upozornění o vyhlášeném pátrání zveřejnit informace o pohřešovaném dítěti v ohrožení života, včetně výzvy ke spolupráci veřejnosti.

Podmínky pro přenos informací od Policie ČR k médiím vytváří nově upravená aplikace „pátrání po osobách“ na webových stránkách Policie ČR (www.pomoztemenajit.cz).

⁷ V roce 2010 začala SVI realizovat města : Brno, Hodonín, Jablonec nad Nisou, Karviná, Kroměříž, Litvínov, Havlíčkův Brod a Pelhřimov.

Aplikace umožňuje nejen médiím, ale i všem občanům přihlásit se e-mailem nebo RSS kanálem k odběru novinek (upozornění o zveřejnění /aktualizaci/ stažení záznamu o pohřešovaném dítěti na webu Policie ČR)⁸. V průběhu roku rovněž proběhla jednání se zástupci mobilních operátorů o zasílání informačních SMS (MMS). Diskuse se týkaly především témat, jako např. stávající definice právního rámce, podle kterého a ve kterém by NKMPD měl fungovat (z jakého právního titulu či dořešení otázky ochrany osobních údajů dotčeného subjektu z hlediska zákona o ochraně osobních údajů) a zásadních technických regulačních a finančních otázek souvisejících s možným zapojením mobilních operátorů do projektu NKMPD.

Nezbytným předpokladem dalších kroků je ustanovení koordinační pracovní skupiny složené ze zástupců všech zainteresovaných stran a společné jednotné komunikační strategie pro komunikaci s médii.

Od spuštění projektu byl mechanismus ze strany policie aktivován již ve 29 případech. Zkušenosti získané několika měsíčním fungováním projektu ukazují, že systém je efektivní a splňuje účel, pro který byl zřízen. Poznatky z praktického využívání systému jsou s ohledem na svoji závažnost dále zapracovávány do interních předpisů Policie ČR.

5.3 Program prevence kriminality a extremismu - Úsvit je významnou aktivitou Ministerstva vnitra v oblasti zvyšování bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách a má i své opodstatnění ve snížení vlivu extremistického populismu na českou veřejnost a tím i na podporu extrémistických stran a hnutí. V rámci programu Úsvit jsou podporovány sociální aktivity a situačních opatření, které zlepšují situaci nejen v rámci sociálně vyloučených lokalit, ale i v lokalitách, kde spolu žijí tzv. normální obyvatelé měst s těmi, kteří jsou označováni jako společensky nepřizpůsobiví. Program Úsvit je realizován na základě dlouholetých zkušeností Ministerstva vnitra s Programem prevence kriminality na místní úrovni, se kterým má mnoho společných prvků.

Pilotně byl program Úsvit odzkoušen v roce 2009 v Mostě (v lokalitě Chanov) a v roce 2010 byl rozšířen do dalších sociálně vyloučených lokalitách měst Most, Litvínov, Děčín, Obrnice, Trmice, Kladno, Ostrava, Karviná, Havířov a Orlová. V rámci programu bylo podpořeno 40 dílčích projektů částkou 9 235 000 Kč. Pro rok 2011 byl zařazen mezi priority krajských a městských programů prevence kriminality.

Z ročních hodnotících zpráv programu Úsvit a jeho jednotlivých projektů, které zpracovává samospráva, je možné uvést následující efekty:

- zlepšení bezpečnosti a veřejného pořádku v sociálně vyloučené lokalitě,
- snížení sociálně nežádoucích jevů, včetně kriminality zejména dětí a mladistvých,
- zaangažování osob ze sociálně vyloučeného prostředí na řešení situace v rámci komunity/lokality,
- rozšíření sociálních aktivit a nových / alternativních forem vzdělávání.

Ministerstvo vnitra program metodicky vede a nabízí samosprávám, kde jsou sociálně vyloučené lokality, osvědčené typy projektů, které se kombinují a doplňují podle místních problémů a potřeb. Nejčastěji se jedná o projekty:

⁸ Podle původního záměru mělo být jedním z doplňkových prostředků pro šíření informací o vyhlášeném pátrání zobrazování oznámení o pohřešování dítěte na zařízeních pro provozní informace (ZPI) na dálnicích a rychlostních silnicích. Zde jsme ale narazili na několik omezujících faktorů. Prvním je počet a rozmístění znaků, které obsahuje ZPI, což je omezení trvalé a neodstranitelné a druhým omezujícím faktorem je zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, který umožňuje na ZPI uvádět jen údaje, které jsou pro bezpečnost a plynulost na pozemních komunikacích významné. Pro všechny zmiňované důvody bylo jednání o tomto způsobu zobrazování informací o pohřešovaném dítěti pozastaveno na dobu neurčitou. Přesto lze do budoucna uvažovat o možnosti zapojení i dalších subjektů do projektu pro šíření informací o vyhlášeném pátrání po dítěti v ohrožení – využití fungujících projektů v rámci jednotlivých krajů (varovných a vyznamenečujících systémů).

- asistent prevence kriminality (asistent městské policie pro oblast veřejného pořádku z řad dlouhodobě nezaměstnaných a obtížně zaměstnatelných obyvatel sociálně vyloučené lokality),
- romský mentor (sociální pracovník pomáhající vykonat soudem uložený alternativní trest obecně prospěšných prací a působit proti jeho přeměně na trest odnětí svobody),
- prevence zadlužování a vzdělávání v oblasti finanční gramotnosti,
- vzdělávání strážníků městské policie a příslušníků Policie ČR v oblasti výkonu služby v sociálně vyloučených lokalitách a etnicky odlišných komunitách,
- netradiční způsoby a metody vzdělávání a integrace v rámci školní výuky s cílem zatraktivnit školní výuku a motivovat děti a rodiče ke školní docházce i zvýšit prestiž vzdělání u osob s nízkým vzdělanostním statutem,
- alternativní a nepatologická nabídka trávení volného času pro děti a mládež,
- sociologické šetření pocitu vnímání bezpečí obyvatel sociálně vyloučené lokality, jejich názor na způsoby zlepšení situace a ochotu zapojit se do preventivních opatření,
- technická opatření zvyšující bezpečí obyvatel sociálně vyloučené lokality – kamerové monitorovací systémy, bezpečnostní dveře, mříže apod. ve společných částech domů.

5.4 Prevence obchodování s lidmi

5.4.1 Program pomoci a podpory obětem obchodování s lidmi

V roce 2010 byl aktualizován Metodický návod prvního náměstka ministra vnitra k fungování Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi a jeho institucionálnímu zabezpečení. Prostřednictvím rámcové úpravy se zajistil jednotný postup na poli podpory a ochrany lidských práv obětí obchodování s lidmi při spolupráci složek Ministerstva vnitra a Policie ČR, úprava relevantních postupů ve vztahu k mezivládním a nestátním neziskovým organizacím, znalost a provázanost uvedených postupů, efektivnější spolupráce všech aktérů, která napomůže k ochraně a podpoře obětí, sběr dat a výměnu informací v této oblasti.

Pokračovalo úspěšné fungování a rozvíjení výše uvedeného celostátního programu, do něhož jsou z nevládního sektoru zapojeny dvě organizace - La Strada ČR, o.p.s. a Arcidiecézní charita Praha. Mezivládní organizace – Mezinárodní organizace pro migraci Praha (dále jen „IOM“) zajišťuje program dobrovolných návratů pro oběti obchodování s lidmi. Tento program umožňuje obětem obchodování s lidmi navrátit se důstojně, bezpečně a bezplatně do země původu.

V roce 2010 bylo identifikováno a zařazeno do programu sedm obětí obchodování s lidmi, které využívají služeb v rámci programu. Ze sedmi nově zařazených obětí, byli tři občané ČR. Z hlediska účelu obchodování s lidmi se ve čtyřech případech jednalo o nucenou práci či pracovní vykořisťování, tři případy se týkaly sexuálního vykořisťování. Celkem bylo od roku 2003 zařazeno do programu 109 obětí obchodování s lidmi. V rámci Programu dobrovolných návratů jich bylo v roce 2010 realizováno pět. Od roku 2003, kdy byl program zahájen, bylo uskutečněno 48 dobrovolných návratů, z toho byl návrat umožněn 14 českým občanům do České republiky.

V rámci dotačního programu „Prevence obchodování s lidmi a pomoc obětem obchodování s lidmi“, který spravuje Ministerstvo vnitra a schvaluje Republikový výbor, byly v roce 2010 přiděleny finanční prostředky pěti nestátním neziskovým organizacím - La Strada ČR o.p.s., Arcidiecézní charita Praha, Organizace pro pomoc uprchlíkům o.s., a Rozkoš bez rizika o.s. a Diakonie českobratrské církve evangelické - v celkové výši 3 832 480 Kč na realizaci 5 projektů.

5.4.2 Další aktivity v oblasti prevence obchodování s lidmi

Ministerstvo vnitra pokračovalo v roce 2010 ve spolupráci s dalšími subjekty (Správa uprchlických zařízení, Justiční akademie, Ministerstvo zahraničních věcí apod.) a s NNO v pořádání vzdělávacích a přednáškových seminářů zaměřených na problematiku trestného činu obchodování s lidmi, **identifikaci obětí** a na další preventivní opatření **potírání obchodu s lidmi**. Cílem bylo informovat o aktivitách MV v oblasti obchodování s lidmi, o fungování programu a možnostech podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi.

Ve spolupráci s Útvarem pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR uspořádalo MV odborný mezinárodní seminář – pracovní setkání expertů k problematice obchodování s lidmi, se zaměřením na nucenou práci. Semináře se zúčastnilo 36 českých a 8 zahraničních účastníků zejména z řad policie a justice. Lektorskou činnost zabezpečovali experti z České republiky, ze Slovenska, Ukrajiny a zástupce FBI Legal Attaché pro Českou a Slovenskou republiku. Cílem mezinárodního expertního setkání bylo zlepšení a urychlení předávání informací ohledně řešení konkrétních případů obchodování s lidmi mezi Českou republikou a zdrojovými zeměmi – Slovenskem a Ukrajinou. Dalším z cílů bylo zhodnotit stávající možnosti zefektivnění aplikace trestněprávních možností odhalování trestného činu obchodování s lidmi za účelem nucené práce.

Ministerstvo vnitra se zapojilo v rámci EU/EC do operačního programu nazvaného „*Prevention of and fight against Crime*“. Mezinárodní centrum pro rozvoj migrační politiky (dále jen „ICMPD“) koordinovalo v rámci výše uvedeného operačního programu projekt „**Mezinárodní referenční mechanismus pro oběti obchodování s lidmi v zemích zdrojových a cílových**“. Gestorem projektu za ČR bylo MV. V únoru v roce 2010 se za účasti italských zástupců odboru pro rovné příležitosti, projektových partnerů z 8 participujících zemí a expertů z mezinárodní organizace ICMPD uskutečnil závěrečný mezinárodní kongres k problematice obchodování s lidmi. Hlavním cílem bylo vytvořit platformy pro implementaci doporučení na národní úroveň a postupně vytvářet podmínky pro mezinárodní úroveň. Výstupem projektu jsou dvě metodické příručky. První publikace „Guidelines for the Development of a Transnational Referral Mechanism for Trafficked Persons in Europe: TRM-EU“ mapuje situaci obchodování s lidmi v jednotlivých zemích zapojených do tohoto projektu, podrobně představuje existující národní koordinační mechanismy a legislativní rámce a jejich možné propojení. Příručka se zabývá také sjednocením standardů služeb poskytovaných obětem, repatriací a reintegrací obětí. Druhá publikace „Study on Post-Trafficking Experiences in the Czech Republic, Hungary, Italy and Portugal“ je analýzou systémů v uvedených zemích. Větší část studie je věnována rozhovorům s oběťmi obchodování s lidmi.

V roce 2010 pokračovala spolupráce s Univerzitou obrany v Brně. Pořádaly se semináře zaměřené na problematiku obchodování s lidmi pro vyšší důstojnické školy a pro vedoucí funkcionáře praporu CIMIC (Civil Military Cooperation) v Lipníku nad Bečvou. Jednalo se o útvar, který pravidelně vysílá do mírových misí desítky svých lidí, kteří návazně úzce spolupracují s místními samosprávami v místě nasazení.

Pokračovala realizace projektového záměru databáze tzv. „Informační systém Obchodovaná osoba“. Tato databáze bude obsahovat přehled položek, podle kterých by se měly oběti obchodování s lidmi evidovat. Cílem informačního systému je utříděně shromažďovat údaje k obětem obchodování s lidmi zařazených do Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi nebo lidmi, kterým byl umožněn dobrovolný návrat do země původu.

5.5 Prevence domácího násilí

Hlavními prioritami Ministerstva vnitra v problematice domácího násilí bylo:

- průběžné sledování a sjednocování aplikační praxe policie, intervenčních center a postupy interdisciplinárních týmů v potírání domácího násilí, pochybení v aplikaci

vykázání a nejednotný výklad některých ustanovení ze zákona o ochraně před domácím násilím,

- podpora akreditace terapeutických programů pro násilné osoby a uvolnění finančních prostředků na jejich realizaci, zavedení celorepublikové sítě specializovaných pracovišť, které se budou věnovat systematické práci s násilnou osobou,
- podpora vytvoření specializovaných týmů pro případy domácího násilí v rámci Policie ČR.

V oblasti prevence domácího násilí vyhlásilo Ministerstvo vnitra v roce 2010 dotační titul pro nestátní neziskové organizace, a to „Prevence domácího násilí s důrazem na práci s násilnými osobami“. Bylo podpořeno 5 subjektů – ADRA Hradec Králové, Diakonie Prada ČCE, Centrum nové naděje, Persefona o.s. a Slezská diakonie. Republikový výbor schválil dotace ve výši 1 167 520 Kč.

MV uspořádalo v listopadu 2010 ve spolupráci s pobočkou ADRA Hradec Králové workshop k tématu práce s násilnou osobou. Celorepublikového setkání se zúčastnili pracovníci Probační a mediační služby, zástupci Policie České republiky, pracovníci Oddělení sociálně právní ochrany dětí městských úřadů či pracovníci intervenčních center, pracovníci NNO, kteří pracují v různých regionech v oblasti prevence domácího násilí a zaměřují se na práci s násilnou osobou. Cílem celého pracovního setkání bylo hledat efektivnější způsoby spolupráce mezi státními a nestátními organizacemi při pomoci obětem domácího násilí a následné práci s pachateli domácího násilí. Zazněly příspěvky odborníků, prezentace NNO, příspěvky z činnosti Policie ČR a Probační a mediační služby ČR, jakož i z oblasti vzdělávacích programů pro mládež. Část workshopu byla věnována také práci ve skupinách při řešení případových studií s tematikou domácího násilí. Praktické výstupy workshopu budou sloužit jako podklad pro MV při tvorbě strategie a úkolů při pomoci těmto cílovým skupinám (oběti domácího násilí a pachatele trestné činnosti). Jedná se zejména o úkoly v oblasti změny legislativy, možnosti účasti v terapeutickém programu, zapojení Probační a mediační služby, vzdělávání odborníků a vytvoření standardů pro práci s agresory.

Průběžnému a systematickému vzdělávání v problematice domácího násilí se Policie ČR věnuje na všech úrovních, zejména v souvislosti s aplikací institutu vykázání dle zákona č. 135/2006 Sb. Z důvodu vysoké fluktuace policistů v uplynulých letech a nově přichozích policistů, bylo také v roce 2010 realizováno školení policistů – metodiků a lektorů na úrovni pořádkové i kriminální policie.

Téma domácího násilí se promítá také do policejního vzdělávání v základní odborné přípravě, kvalifikačních kurzech a výuce v policejních školách. V roce 2010 bylo domácí násilí zařazeno jako samostatné téma do ročního Plánu instrukčně metodických zaměstnání policejních škol MV s celostátní účastí v podobě metodického zaměstnání uspořádaného pro 28 účastníků ve Vyšší policejní škole MV v Praze a v tématu „násilí na dětech“ uspořádaného pro 30 účastníků ve Vyšší policejní škole v Brně. Na úrovni vysokoškolského policejního vzdělávání se problematikou domácího násilí zabývala Policejní akademie ČR v Praze ve výuce akreditovaných studijních programů a dále v rámci kurzů vypsanych pro celoživotní vzdělávání příslušníků a zaměstnanců Policie ČR a resortu.

MV se podílí na vzdělávání policistů i pracovníků justice v problematice domácího násilí, zejména formou osvětových a informačních aktivit, a podílelo se také na přípravě návrhu Národního akčního plánu prevence domácího násilí a připomínkovalo návrh Úmluvy Rady Evropy k boji proti násilí na ženách, včetně domácího násilí.

5.6 Projekt Bezpečná lokalita – Bezpečné bydlení

V roce 2010 pokračovala realizace pilotního projektu Bezpečná lokalita – Bezpečné bydlení⁹ ve městech Brno, Zlín, Most, Ostrava a Karviná zaměřený na minimalizaci podmínek pro páchaní trestné činnosti při využití organizačních, technických a dalších opatření v bytových domech. Hlavními cíli jsou zvyšování pocitu bezpečí u občanů, zvyšování kvality zabezpečení majetku a ochrany osob, posilování spolupráce mezi veřejnoprávním a soukromým sektorem (představitelů měst, Policie ČR, HZS ČR a městské policie při řešení konkrétních problémů. Velmi dobře je zde aplikován model „Community policing“ do praxe). Pilotní projekt je sledován, podporován a hodnocen Poradním sborem pro situační prevenci kriminality. Na dvou zasedáních v roce 2010 hodnotili členové poradního sboru výsledky a zkušenosti pilotního projektu a doporučili zpracování metodiky pro obce a bytová družstva – pravidla technického zabezpečení objektů jako jedné z forem legální ochrany občanů před majetkovou trestnou činností.

5.7 Problematika bezdomovectví

Novou oblastí, která nebyla v plánovaných úkolech, jsou problémy vyplývající z fenoménu bezdomovectví. Přesto, že se nejedná o zásadní bezpečnostní problém, hledá MV v rámci svých kompetencí možnosti řešení.

Ministerstvo vnitra zpracovalo a do měst s počtem obyvatel nad 25 tisíc rozeslalo dotazník k problematice bezdomovectví. Cílem dotazníků je umožnit porovnání zatíženosti bezdomovectvím mezi těmito městy (47), zachytit nedostatky dosavadního systému, ale také nápady i příklady dobré praxe ze všech aktivit zaměřených k této cílové skupině. Otázky směřují především do okruhu sociální prevence a k zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku. Vyhodnocení dotazníků bude provedeno do konce února 2011.

Ve spolupráci s MČ Praha 1 realizuje od listopadu 2010 Ministerstvo vnitra pilotní projekt „**Problematika bezdomovectví v práci policie**“. Cílem této vzdělávací akce je zvýšit profesionalitu policistů a strážníků obecní policie při jednání s bezdomovci a prověřit možnosti efektivní spolupráce Policie ČR, obecní policie, sociálních pracovišť a nestátních neziskových organizací působících v této oblasti. Kurz má část teoretickou i praktickou. V praktické části účastníci absolvují stáže na pracovištích poskytovatelů sociálních služeb a pochůzky společně s terénními sociálními pracovníky. Dle zkušeností z pilotního projektu bude rozhodnuto o jeho případném dalším rozšíření. Vyhodnocení kurzu je plánováno na duben 2011.

5.8 Asistent při jednání s policií a dalšími úřady

Tento institut byl v rámci Národní strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k národnostním a etnickým menšinám z roku 2003 navržen jako opatření, které by policii usnadnilo kontakt a komunikaci s minoritními komunitami¹⁰. Po dohodě se zástupci

⁹ Obecně je Program Bezpečná lokalita (dále jen „Program“) zaměřený zejména na prevenci majetkové kriminality, která tvoří dlouhodobě 65 % veškeré kriminality páchané na našem území. Nabízí občanům ucelené informace k zabezpečení majetku, ochraně osob a zásadám bezpečného chování. Poskytuje kontakty na policejní preventivní pracoviště a policejní poradenská centra, včetně informací o certifikované technice a službách zabezpečovacích a bezpečnostních firem řídicích se etickým kodexem a evropskými normami. V rámci programu se spojují zkušenosti expertů z MV, Asociace technických bezpečnostních služeb Grémium Alarm, České asociace pojišťoven, obecních a městských policí a dalších subjektů, které se zabývají oblastí ochrany osob a majetku. Majetkovou trestnou činností jsou nejvíce zasažena velká města a lokality, v nichž se pohybuje velké množství navzájem anonymních osob (jako jsou např. nádraží, nákupní centra, dopravní prostředky, atp.). Obdobná situace je i v některých sídlištních komplexech a v obytných domech, zejména tam, kde se mohou nekontrolovatelně pohybovat cizí osoby, bezdomovci, drogoví dealaři a drogově závislé osoby, včetně problematických skupinek dětí a mladistvých.

¹⁰ S ohledem na zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů č. 361/2003 Sb., který definuje jako jednu ze služebních hodností „asistenta“ (§ 7), bylo upuštěno od užívání původního označení „asistent policie“.

Ministerstva práce a sociálních věcí bylo přistoupeno k zastřešující definici této metody sociální práce ve znění: „Asistence při jednání s policií a dalšími úřady“ (dále jen „asistence“). Na základě úzké spolupráce Ministerstva vnitra a Ministerstva práce a sociálních věcí došlo v roce 2010 ke konsensu nad podmínkami, za nichž je možné tuto asistenci registrovat jako terénní sociální službu podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a tak získat možnost dlouhodobého financování.

V roce 2010 byla také vytvořena Metodika činnosti asistentů při jednání s policií a dalšími úřady, která popisuje historii metody, definuje standardy, cíle, základní postupy, koordinaci poskytované služby a aktuální situaci. Metodika je dostupná v elektronické podobě na webových stránkách Ministerstva vnitra.

Asistence je určena sociálně vyloučeným osobám, které se staly obětí / svědkem a v některých případech též pachatelem trestného činu či protiprávního jednání v sociálně vyloučených lokalitách, s cílem distribuce práva a principů občanské společnosti do prostředí sociální exkluze. Asistenti se trvale pohybují přímo v lokalitě, monitorují situaci obyvatel zde žijících, všímají si problémů, komunikují s lidmi a nabízejí poradenství a pomoc. Usilují o navázání důvěry a kontaktu obyvatel sociálně vyloučených lokalit s Policií ČR, oficiálními úřady a dalšími institucemi. Dlouhodobé fungování mechanismu významně napomáhá při stabilizaci bezpečnostní situace v daném regionu. V roce 2010 fungovali asistenti v Plzni, Olomouci, Přerově, Karvině, Brně, Chebu a Ostravě.

6. Program Ministerstva vnitra v oblasti prevence kriminality do roku 2012

Ke konci roku 2010 připravil preventivně informační odbor Policejního prezidia ČR návrh Konceptu preventivní činnosti Policie ČR, jejíž konečnou podobu měla zpracovat Metodická rada pro preventivní činnost. Rozkaz policejního prezidenta k ustavení této Metodické rady je také připraven, ale vzhledem k personálním změnám ve vedení Policejního prezidia ČR nebyl předložen ke schválení. Proto bylo rozhodnuto, že Program MV v oblasti prevence kriminality bude zpracován v návaznosti na novou strategii prevence kriminality, která bude připravována v průběhu roku 2011.

7. Medializace úspěšných preventivních aktivit a informačním působení na formování postojů veřejnosti k vlastní bezpečnosti a k veřejnému pořádku

Realizace mediální politiky v oblasti prevence kriminality spočívala v roce 2010 v pravidelném vydávání tiskových zpráv z jednání Republikového výboru, ve zpracovávání podkladů pro články v novinách a časopisech, pro televizní a rozhlasové relace včetně řady osobních vystoupení pracovníků odboru prevence kriminality MV v médiích. Pozornost byla věnována i ostatním oblastem prevence kriminality zejména problematice bezpečí seniorů a domácího násilí.

Hlavním zdrojem informací pro mediální aktivity v krajích či městech a obcích je pro příslušné odborné pracovníky a pro pracovníky NNO Informační servis prevence kriminality. Problematice prevence se dále věnuje profesní časopis Policista a čtvrtletník Kriminalistika. Zveřejňovaná témata se věnovala široké oblasti prevence kriminality podle aktuální potřeby - od analytických textů, přes problematiku sociální a situační prevence, až po informování občanů o všech typech trestné činnosti a o možnostech předcházení různých rizikům.

Důležitým informačním kanálem jsou webové stránky MV, kde jdou pravidelně zveřejňovány a průběžně aktualizovány koncepční i informativní materiály z oblasti prevence kriminality.

Vzhledem k úsporným opatřením nevydalo MV v roce 2010 žádné nové brožury, letáky či skládačky. Pokračovala distribuce DVD, CD a tiskovin vyrobených v závěru roku 2009 a byly vydány dotisky dvou letáků týkajících se bezpečného používání internetu

a mobilních telefonů - Patron bezpečného netu a Nebezpečné jevy - určené pro pracovníky v oblasti prevence kriminality, především manažery preventivních programů a pracovníky Policie ČR.

MV připravilo v roce 2010 několik multimediálních prezentací stěžejních projektů. První se týká projektu Systém včasné intervence a seznamuje se stanovenými cíli, s východisky podmiňujícími jeho vznik a etapami jeho vývoje. Druhá prezentace představuje Program prevence kriminality a extremismu –Úsvit, který je koncipován tak, aby pomohl řešit problémy vyskytující se v sociálně vyloučené lokalitě. Prezentace Národního koordinačního mechanismu pátrání po pohřešovaných dětech byla v souvislosti s pořádáním tiskové konference na dané téma v květnu roku 2010 aktualizována, byl také vytvořen a distribuován plakát „Pomozte ho najít včas“ a logo projektu se stejným heslem získalo chráněnou registrační značku.

V roce 2010 spolupracovalo MV se společností Školní informační kanál (ŠIK s.r.o.)¹¹ při přípravě 10 spotů z oblasti prevence kriminality. Jednalo se o poklady pro témata bezpečného chování pro žáky 1. stupně ZŠ (2.díly), pro 2. stupeň ZŠ a pro SŠ šlo o přípravu spotů s problematikou partnerského násilí, chování k seniorům, krádeží, nevýhodných půjček, vandalismu a sprejerství, gamblerství, extremismu a obchodování s lidmi.

V rámci Policie ČR probíhá medializace preventivních aktivit a projektů na internetových stránkách www.policie.cz v sekci prevence, zpravodajství a dále na stránkách jednotlivých krajských ředitelství policie. Celorepublikové preventivní projekty jsou také medializovány v celostátních médiích. V rámci interní komunikace jsou zveřejňovány informace k preventivním projektům a aktivitám, metodické postupy a prezentace na intranetových stránkách preventivně informačního odboru Kanceláře Policejního prezidia ČR v sekci preventivní činnost http://ppportal.pcr.cz/pis_ppcr/index.htm.

Policie ČR v rámci svých celorepublikových aktivit v roce 2010 připravila dva nové osvětové projekty, nad kterými převzal záštitu policejní prezident:

- Projekt „Rok zabezpečení vozidel“ - příprava a spuštění projektu patřily k závěrům 11. zasedání Poradního sboru pro situační prevenci kriminality (ze dne 21. dubna 2010) a dne 1. 10. 2010 byl tento projekt vyhlášen. Cílem projektu je realizace aktivní, trvalé komunikace k problematice prevence krádeží vozidel na několika úrovních, upozorňování na rizika odcizení a finanční ztráty vyplývající z nedostatečného zabezpečení majetku proti krádežím, obecně trvalé zvyšování zájmu motoristické veřejnosti o zabezpečení vozidel, zvýšení povědomí motoristů o možnostech a způsobech zabezpečení motorových vozidel proti krádežím, usnadnění výběru vhodného typu zabezpečení a snížení škodního průběhu pojistitelů z titulu krádeží pomocí zvýšené, státem doporučované a pojistiteli podporované prevence krádeží vozidel. Hlavními partnery projektu jsou vedle Policie ČR a Ministerstva vnitra, Asociace technických bezpečnostních služeb Grémium Alarm, Česká asociace pojistitelů a obecní policie. Základním komunikačním nástrojem projektu, který bude probíhat do října 2011, jsou internetové stránky www.rokzabezpecenivozidel.cz. Součástí projektu je poradenská činnost odborníků z jednotlivých oblastí zabezpečení vozidel.
- Projekt „Bezpečná domácnost II“ – jedná se o čtyřhodinový cyklus preventivních přednášek týkajících se kriminality páchané na seniorech. Tento cyklus je určený všem pracovníkům terénních sociálních služeb pečujících o seniory v domácnostech s pečovatelskou službou, denních stacionářích, odlehčovacích službách, ale také sestrám Home Care a pracovníkům pobytových zařízení. Projekt bude probíhat také po celý rok 2011.

8. Úkoly v oblasti prevence kriminality vyplývající z členství České republiky v mezinárodních organizacích

¹¹ Tato společnost se zaměřuje na výchovně preventivní působení v síti spolupracujících základních a středních škol a využívá k tomu moderní audiovizuální prostředky a velkoplošnou projekční techniku umístěnou ve společných prostorách škol. Bylo vyrobeno 10 spotů (v rozsahu 30 – 60 vteřin).

V rámci plnění úkolů vyplývajících z účasti České republiky v mezinárodních organizacích v oblasti prevence kriminality odpovídá Republikový výbor, resp. Ministerstvo vnitra, za zastoupení České republiky v Komisi OSN pro prevenci a trestní soudnictví a v Evropské síti prevence kriminality (dále jen „EUCPN“) a současně odpovídá za rozvoj bilaterální spolupráce s dalšími zeměmi.

V rámci plnění závazků vyplývajících z členství v EUCPN se členové české delegace aktivně zúčastnili všech akcí pořádaných sítí v roce 2010. Pracovníci MV se rovněž zúčastnili akcí pořádaných dalšími mezinárodními organizacemi a institucemi (př. Komise OSN pro prevenci kriminality a trestní justici, stáže pořádané Velvyslanectvím USA zaměřenou na obchod s lidmi a ochranu a pomoc obětem obchodování, zapojil se do mezinárodního projektu IPACY na vytvoření manuálu dobré praxe se zaměřením na včasnou prevenci rizikového chování mládeže financovaného Evropskou komisí).

MV je také gestorem mezinárodního projektu „Nadnárodní referenční mechanismus pro oběti obchodování s lidmi v zemích zdrojových a cílových“ (*podrobněji viz II. MV, bod 5.4, str. 11*), který koordinuje International Centre for Migration Policy Development (ICMPD).

Obdobně jako v loňském roce proběhlo národní kolo soutěže o Evropskou cenu prevence kriminality, v roce 2010 na téma „Bezpečný domov v bezpečné lokalitě“. Vítězný projekt realizovaný občanským sdružením Proxima Sociale „Prevence kriminality v Praze 11 a v Praze 12“ reprezentoval Českou republiku na finále soutěže o Evropskou cenu 2010 v Bruselu.

Významnými akcemi byly seminář „Prevence korupce ve státní správě“, který MV zorganizovalo ve spolupráci s Velvyslanectvím USA v Praze pro Policii ČR a Ministerstvo spravedlnosti a mezinárodní seminář „Obchod s lidmi s důrazem na mezinárodní spolupráci při odhalování nucené práce“ pořádaný odborem prevence kriminality MV ve spolupráci se zdrojovými zeměmi (Rumunsko, Slovensko, Ukrajina) a s USA pořádaný pro policejní experty a zástupce justice.

Ministerstvo vnitra zúročilo úspěšnou prezentaci své práce v průběhu českého předsednictví v Radě EU v roce 2009 a bylo vyzváno ke spolupráci na mezinárodních projektech Evropské komise, a to na 18 měsíčním projektu IPACY (8 zemí EU) zaměřeném na včasnou prevenci rizikového chování dětí a mladistvých. Za ČR prezentuje MV projekt Systém včasné intervence a Program prevence kriminality a extremismu – Úsvit. V rámci maďarského předsednictví v Radě EU je Ministerstvo vnitra partnerem v mezinárodním projektu „Zvládání komunitních problémů v regionech Střední a Východní Evropy“. Tento 3letý projekt (2011-2013) má za úkol pomocí případů dobré praxe představit celoevropský model řešení problémů mezi majoritní a minoritní skupinou obyvatel.

9. V roce 2010 bylo na realizaci projektů Programu Ministerstva vnitra v oblasti prevence kriminality vyčleněno v rozpočtové kapitole resortu vnitra 3 000 000 Kč. Ke schválení a posouzení bylo předloženo celkem 100 projektů. Podpořeno bylo 29 projektů, které byly zaměřeny na řešení stanovených problémových okruhů vzdělávání policistů k aktuálním tématům, (prevence kriminality dětí a mladistvých, prevence korupčního jednání, prevence xenofobie, extremismu a rasismu, prevence domácího násilí, přednášky policistů na školách, prevence v dopravě, protidrogová prevence) a projekty podporující práci preventistů se staršími dětmi na školách.

Na rok 2010 byla v rozpočtu MV vyčleněna na rozvoj prevence kriminality částka 78 324 000 Kč.

II. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

1. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) každoročně vyhlašuje **Programy na podporu aktivit v oblasti prevence rizikového chování u dětí a mládeže**. V roce 2010 byly projekty podpořeny celkovou částkou 10 427 000 Kč. Výsledky dotačních řízení jsou zveřejňovány na www.msmt.cz sekce Sociální programy, odkaz Prevence rizikového chování.

V roce 2009 byla pro rok 2010 a následující období nastavena transformace dotačního řízení v oblasti prevence rizikového chování. Základními pilíři transformace jsou:

- jediným poskytovatelem dotací je MŠMT,
- víceleté projektování,
- elektronický formulář,
- Výbor krajských školských koordinátorů prevence.

Pro rok 2010 bylo celkem v termínu stanoveném metodikou doručeno 523 žádostí. Byla realizována kontrola formálních náležitostí žádostí. Touto kontrolou bylo vyřazeno 34 projektů pro formální nedostatky. Projekty celorepublikového charakteru a projekty s přesahem působnosti jednoho kraje byly posouzeny pracovníkem MŠMT z hlediska potřebnosti pro republiku; projekt byl současně posouzen odborným externím nezávislým hodnotitelem z hlediska naplnění kvalitativní části projektu (personální zabezpečení, efektivita služby, výběr cílové skupiny, smysluplnost zvolených metod a prostředků, finanční přiměřenost apod.).

Projekty krajského a místního charakteru byly posouzeny krajským školským koordinátorem prevence z hlediska potřebnosti pro kraj a daný region a současně byly posouzeny odborným externím nezávislým hodnotitelem z hlediska naplnění kvalitativní části projektu (personální zabezpečení, efektivita služby, výběr cílové skupiny, smysluplnost zvolených metod a prostředků, finanční přiměřenost apod.).

V rámci celorepublikových projektů bylo navrženo k podpoře 47 projektů, v rámci krajských a místních bylo navrženo k podpoře 130 projektů.

2- 3. Byla prohlubována a rozvíjena **spolupráce na horizontální a vertikální úrovni** prostřednictvím Výboru pro koordinaci primární prevence při MŠMT, který se v roce 2010 sešel třikrát. Výbor krajských školských koordinátorů prevence (dále je „Výbor“) je poradním orgánem MŠMT pro koordinaci a harmonizaci preventivní politiky státu a preventivních politik krajů v oblasti rizikového chování u dětí a mládeže. Členy Výboru jsou krajské školní koordinátory kraje.

Výbor připravuje koncepční podklady k realizaci politiky prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti MŠMT, zpracovává pro MŠMT informace o stavu a realizaci krajských politik prevence rizikového chování u dětí a mládeže zpracovává stanoviska a doporučení k návrhům právních předpisů v oblasti prevence rizikového chování u dětí a mládeže, připravuje doporučení týkající se sítě školských služeb v oblasti prevence rizikového chování u dětí a mládeže, připravuje doporučení týkající se využití finančních prostředků na politiku prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti MŠMT, spolupracuje se státními orgány, s orgány obcí a s poskytovateli služeb v oblasti politiky prevence rizikového chování u dětí a mládeže, podílí se na přípravě Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti MŠMT a na Strategii navazujících Akčních plánů a zajišťuje harmonizaci postupu při sběru a vykazování dat týkajících se prevence rizikového chování u dětí a mládeže jednotlivými kraji.

4. V listopadu 2010 bylo schváleno a zveřejněno **Metodické doporučení k prevenci rizikového chování**. Materiál nahrazuje stávající Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže. Důležitou součástí Metodického doporučení je praktický návod pro školy „Co dělat když“, který obsahuje velice detailní a přitom praktické a návodné doporučení ředitelům škol a školním metodikům prevence, jak se zachovat při výskytu určitého rizikového chování ve školách.

5. Novelizace vyhlášky 458/2005 Sb., kterou se upravují podrobnosti o organizaci výchovně vzdělávací péče ve střediscích výchovné péče byla s ohledem na připravovanou novelizaci zák. č. 109/2002 Sb. odložena.

6. Připravovaný Akční plán ke Strategii prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy bude dopracován v 1. čtvrtletí roku 2011.

7. V roce 2010 byly průběžně plněny úkoly vyplývající z Národního akčního plánu k transformaci péče o ohrožené děti (dále jen „NAP“) a koncem roku proběhla evaluace NAPu. Postupný proces transformace systému náhradní výchovné péče v zařízeních v resortu MŠMT má v souladu s aktivitami Národního akčního plánu následující hlavní cíle:

- snížit počet dětí dlouhodobě umístěných ve všech typech ústavní péče, a to za předpokladu posílení preventivní složky práce s ohroženými dětmi a jejich rodinami, podpora rozvoje a dostupnosti souvisejících služeb, včetně navýšení počtu kvalifikovaných pracovníků,
- vytvoření sítě specializovaných ambulantních služeb s těžištěm v profesionální péči orientované na potřeby dítěte a práci s celým rodinným systémem,
- vzdělávání a proškolení pracovníků zařízení,
- transformace, diferenciací a specializací náhradní výchovné péče pro pomoc dětem, u nichž je umístění do zařízení nejlepším, nebo jediným reálným možným řešením jejich situace.

Základní principy procesu transformace náhradní výchovné péče o ohrožené děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči jsou:

- Nastavení fází optimalizace a transformace (tj. optimální podoba toho, čeho chceme dosáhnout) zařízení poskytující náhradní výchovnou péči o ohrožené děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy.
- Dostupnost a návaznost všech potřebných služeb a informací by mělo být bez zbytečných průtahů, místně, časově, odborně, za předpokladu kulturně sociální senzitivity, ochrany osobních dat a nízkoprahovosti u preventivních i ambulantních služeb.
- Zabezpečení potřeb dětí a zvyšovat kvalitu života v průběhu multidisciplinární péče v náhradní výchovné péči o ohrožené děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a v oblasti preventivně výchovné péče.
- Zvyšování profesionality pracovníků, musí splňovat nároky dobré praxe podložené výzkumem, tj. uplatňovat individuální přístup k dětem/klientům v kontextu biologického, psychologického, pedagogického, psychoterapeutického a sociálního modelu péče, s ohledem na jejich potřeby.
- Efektivita a flexibilita nezbytné péče o dítě/klienta je založena na správné depistáži, dobré indikaci a včasné intervenci. Podmínkou tohoto principu je spektrum služeb, které budou reagovat na aktuální potřeby dětí/klientů, budou zaváděny inovativní postupy, založené na poznatcích z výzkumů a dobré praxe. Flexibilita je podmínkou i transformačního procesu a koncepčního materiálu, který musí být otevřený i neočekávaným změnám.
- Diferenciací služeb a odborné péče musí zohlednit rozdílné potřeby dětí/klientů a rodin ve vztahu k poskytovaným službám.
- Destigmatizace zohledňuje ochranu dětí/klientů i rodin před negativním označováním v průběhu diagnostické, preventivní, výchovné, terapeutické a následné péče. S tímto principem souvisí vymezení moderní terminologie a transparentnost institucionální výchovy a dalších intervencí, včetně humanizace resocializační péče.

- Komplexnost musí být zajištěna na základě individuální situace a potřeb dětí/klientů a musí integrovat speciálně edukativní, specifické léčebné, terapeutické a preventivní postupy včetně sociální práce, jejichž efektivita je dostatečně podložena poznatky z praxe a výzkumů.

V současné době probíhá předpilotní projekt transformace dvou dětských diagnostických ústavů – DDÚ Plzeň a DDÚ Hradec Králové. Ve spolupráci s krajskými úřady Plzeňského, Karlovarského, Pardubického a Královéhradeckého kraje se připravuje propojení, rozšíření a zefektivnění poskytovaných služeb, včetně zvýšení jejich dostupnosti, s posílením preventivních aktivit a následným snížením počtu dětí umísťovaných do zařízení.

Diagnostické ústavy rozšiřují svou působnost směrem k dalším službám, zejména k podpůrné, poradenské a terapeutické péči v rodinách ohrožených dětí, k ambulantní poradenské, diagnostické a terapeutické činnosti včetně nabídky celodenní péče nebo odpoledních stacionářů. Pomoc je nabízena i formou krizové intervenčních služeb, popřípadě rezidenčních služeb – na základě smlouvy se zákonnými zástupci dětí, tj. na základě dobrovolnosti, případně i na základě rozhodnutí soudu, na nezbytně nutnou dobu.

Současně je připraven i systém následné péče, tj. podpora a odborné služby poskytované dětem i jejich rodinám po ukončení pobytu ve školském zařízení.

Cílem je zvýšení efektivity, diferenciací a specifikací, a propojenost a koordinovanost poskytovaných služeb, zejména speciálně pedagogických, terapeutických, poradenských, sociálních a krizově intervenčních, zaměřených na preventivní a ambulantní péči, případně na smluvní výchovně terapeutické pobyty.

8. Úkoly vyplývající z Národního akčního plánu pro inkluzivní vzdělávání (dále jen „NAPIV“) byly průběžně plněny a koncem roku proběhla jejich evaluace. Jako nástroj k popsání současného stavu ve vzdělávací realitě ČR, k hledání a ověřování možných cest ke zvyšování inkluзивity českého školství, a na základě zkušeností z těchto procesů k popsání a navržení žádoucích změn v legislativě, metodách a metodikách byl vytvořen materiál NAPIV. Materiál byl schválen vládou ČR na zasedání dne 15. března 2010 usnesením č.206.

V rozpočtu MŠMT byla na rok 2010 vyčleněna na prevenci kriminality částka 12 000 000 Kč.

III. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

1. Metodická a kontrolní činnost

V rámci své působnosti Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) **řídí a kontroluje výkon státní správy v oblasti sociálních služeb a metodicky vede poskytování sociálních služeb osobám, kterým není poskytována sociální služba, a jsou v takové situaci, kdy neposkytnutí okamžité pomoci by ohrozilo jejich život nebo zdraví. Dále metodicky vede koordinaci poskytování sociálních služeb a poskytování odborného sociálního poradenství osobám ohroženým sociálním vyloučením z důvodu předchozí ústavní nebo ochranné výchovy nebo výkonu trestu, osobám, jejichž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby, a osobám, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností.**

Metodické vedení probíhá prostřednictvím pravidelných konzultačních dnů MPSV s krajskými metodiky služeb sociální prevence (4x ročně). V rámci těchto setkání se projednávají aktuální témata, předávají se informace o nových zákonných úpravách či postupech, probírají se doporučené postupy a předávají se praktické informace z jiných resortů či nestátního neziskového sektoru, které jsou využitelné při výkonu činnosti sociálních kurátorů. S metodickou podporou souvisí i následné provádění kontrol přenesené

působnosti výkonu státní správy. Zástupce MPSV se pravidelně účastní krajských i celorepublikových profesních setkání a seminářů sociálních kurátorů.

Zástupci MPSV se účastní odborných setkání a konferencí k problematice bezdomovectví jak v ČR, tak v zahraničí a poznatky či příklady dobré praxe předávají pro inspiraci či přímo k praktickému využití sociálním kurátorům prostřednictvím krajských metodiků.

V souvislosti s povinností poskytovatelů sociálních služeb podle § 85 odst. 5 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů vykazovat data o poskytovaných sociálních službách k 30. 6. každého následujícího roku za celý předchozí kalendářní rok byl vytvořen metodický pokyn č. 6/2010 pro vykazování dat. Přináší efekt zejména pro služby sociální prevence, kde doposud byly k dispozici údaje spíše orientační (na rozdíl od pobytových sociálních služeb, kde jsou určitá a přesně vymezená data již k dispozici dlouhodobě

MPSV připravuje Národní plán rozvoje sociálních služeb, který bude dokončen v roce 2011.

2. V roce 2010 byly zdrojem financování služeb sociální prevence dotace ze státního rozpočtu ČR a finanční prostředky z Evropského sociálního fondu v rámci Operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost (dále jen „OP LZZ“) a Integrovaného operačního programu (dále jen „IOP“).

Na služby sociální prevence tak bylo v roce 2010 ze státního rozpočtu ČR vydáno celkem 760 320 912 Kč, z toho na podporu:

- služeb pro osoby ohrožené závislostí, závislé na návykových látkách bylo ze státního rozpočtu ČR vyčleněno celkem 58 315 100 Kč (jednalo se o sociální služby: terapeutické komunity, kontaktní centra a služby následné péče),
- služeb pro osoby bez přístřeší, ohrožené sociálním vyloučením a sociálně vyloučené bylo ze státního rozpočtu ČR z celkové částky vyčleněno 304 866 370 Kč (jednalo se o tyto sociální služby: azylové domy, domy na půl cesty, noclehárny, terénní programy /76 495 500 Kč./, nízkoprahová denní centra, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež),
- sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi bylo ze státního rozpočtu ČR z celkové částky vyčleněno 40 252 053 Kč.

V průběhu roku 2010 probíhaly u poskytovatelů sociálních služeb inspekce poskytování sociálních služeb, podle § 97 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Inspekce nejsou cílenou prevencí kriminality, mohou však případně odhalit nepřijatelné chování k zranitelným uživatelům.

3. Pokračovalo financování podpory vybraných oblastí sociální prevence využitím prostředků ESF, OP LZZ a IOP 2007-2013 (podpora aktivit směřujících k zajištění dostupnosti sociálních služeb).

- IOP - oblast podpory 3.1. - Služby v oblasti sociální integrace zaměřené na sociálně vyloučené romské lokality/komunity
- OP LZZ - oblast podpory 3.2 - Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit

Oblast podpory 3.1

Globální grant - podpora sociální integrace

- aktuální celková alokace 644 590 778 Kč.

Výzva č. 21 - objem výzvy na projekty -129.000.000 Kč; schváleno 26 projektů v objemu 128 413 587 Kč a k 10. 11. 2010 bylo vyplaceno 67 334 582,32 Kč.

Výzva č. 43 - objem výzvy na projekty 129 000 000 Kč; schváleno 26 projektů v objemu 120 063 430 Kč a k 10. 11. 2010 bylo vyplaceno 28 641 795 Kč.

Globální grant - sociální ekonomika - aktuální celková alokace 248 801 971 Kč.

Výzva č. 30 - schváleno 19 projektů v objemu 60 349 064,- Kč a k 10. 11. 2010 bylo vyplaceno 15 066 055 Kč.

Celkem za globální granty v oblasti podpory 3.1 - celkový objem finančních prostředků v rámci výzev na projekty činil 506 801 971 Kč. Byly schváleny projekty v objemu 308 826 081 Kč a k 10. 11. 2010 bylo vyplaceno 111 042 432 Kč.

Oblast podpory 3.2

Globální grant - podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit - aktuální celková alokace činí 477 474 000 Kč.

Výzva č. 19 - Byly schváleny projekty v objemu 330 514 312 Kč; k 10. 11. 2010 bylo vyplaceno 111 570 933 Kč.

4. V rámci priorit obsažených ve vládou schválené „**Koncepci péče o ohrožené děti a děti žijící mimo vlastní rodinu**“ byly plněny následující úkoly:

4.1 V roce 2010 byly aktualizovány metodické pokyny k postupu orgánů sociálně-právní ochrany dětí v případech adresního souhlasu k osvojení dítěte (MPSV č. 1/2010), pro postup orgánů sociálně-právní ochrany dětí při případové konferenci (MPSV č.2/2010), k postupu orgánů sociálně-právní ochrany dětí v případech domácího násilí (MPSV č. 3/2010). Jednotné metodiky k vyhodnocení situace dítěte s důrazem na preventivní proces včasné identifikace potřeb dítěte a rodiny, nebo metodiky práce s ohroženou rodinou apod. se připravují a budou realizovány v roce 2011 v pilotních krajích v rámci Národního akčního plánu (dále jen „NAP“).

4.2. Byly podporovány subjekty působící v oblasti prevence a pomoci dětem ohroženým CAN. Podpora dalšího vzdělávání pracovníků OSPOD bude v roce 2011 řešena v rámci ind.projektů ESF OP LZZ.

4.3 Situace ve výskytu a řešení výchovných problémů u dětí a mladistvých z pozic orgánu sociálně-právní ochrany dětí byla zmapována v analýze VÚPS „Zhodnocení a optimalizace řízení systému SPOD a rodin ve vybraných regionech.“

4.4 Meziresortní spolupráce a řešení problematiky útěků dětí a mladistvých z ústavů je prioritním úkolem MŠMT a MPSV nebylo v roce 2010 ke spolupráci osloveno.

4.5 V roce 2010 nebyly MPSV vytvořeny žádné informační materiály k práci s dětmi s výchovnými problémy.

4.6 Pracovní skupina zabezpečující spolupráci orgánů sociálně-právní ochrany dětí s Probační a mediační službou, příslušnými soudy, Policií ČR, lékaři, školními metodiky prevence a nestátními subjekty v rovině prevence kriminality a sociálně patologických jevů ukončila v polovině roku 2010 svoji činnost. Její obnovení se předpokládá začátkem roku 2011.

4.7 V roce 2010 připravilo MPSV Návrh standardů kvality péče o ohrožené děti, který bude realizován v rámci individuálního projektu MPSV v rámci OP LZZ. Některá opatření (případové konference, individuální plán) budou součástí novely zákona 359/1999 Sb. Ke konci prosince 2010 proběhlo první zasedání pracovní skupiny složené ze zástupců MPSV, pilotního Olomouckého kraje, některých OSPOD a NNO, jejímž úkolem je vytvoření textu standardů sociálně právní ochrany dětí a pěstounské péče.

4.8 V rámci Transformace systému péče o ohrožené děti (meziresortní spolupráce) došlo v roce 2010 k ustavení pracovních skupin Meziresortní koordinační skupiny (dále jen „MKS“):

- Pracovní skupina pro legislativu
- Pracovní skupina pro kvalitu systému
 1. Tým pro systémové projekty
 2. Tým pro standardy kvality práce
 3. Tým pro transformaci pobytových zařízení
 4. Tým pro síťování služeb
 5. Tým pro činnost orgánů sociálně právní ochrany
 6. Tým pro náhradní rodinnou péči
 7. Tým pro řízení systému

4.9 Vzhledem k tomu, že nebylo dostatečně zajištěno financování procesu transformace ani v rámci státního rozpočtu a dalších veřejných rozpočtů ani specifickými opatřeními evropských fondů, nebylo možné realizovat osvětové akce směrem k veřejnosti – zvyšování citlivosti vnímání tématu ohroženého dítěte.

Ke konci roku 2010 byla odstartována příprava individuálních projektů v rámci ESF OP LZZ. Pro financování transformačního procesu bude nutné využít v roce 2011 všech dostupných opatření (zejména v OP LZZ). Ke konci roku 2010 došlo k přípravě systémových individuálních projektů ESF OP LZZ a finančního mechanismu EHS Norsko. V rámci individuálních projektů bude část finančních prostředků věnována na osvětu a osvětové akce vůči odborné i laické veřejnosti.

Financování transformačního procesu je nutno systémově ukotvit v dalším plánovacím období Evropské unie 2014 + (obdobně jako mají financování zajištěno další postkomunistické země).

4.10 Vzdělávání pěstounských rodin, osob odpovědných za výchovu dítěte, osvojitelů se zaměřením na prevenci kriminality a trestného chování mládeže bylo specifikováno do řady úkolů:

- Sjednocení obsahu příprav náhradních rodičů, nastavení mechanismu kontroly kvality příprav, zpracování a pilotní ověření metodiky příprav dětí na přechod do náhradní rodinné péče (dále jen „NRP“).
- Vytvoření systému celoživotního vzdělávání náhradních rodičů (propojení se systémem příprav a poradenských služeb, reflexe potřeb náhradních rodin, zvyšování jejich kompetencí).
- Zpracování návrhu změn stávajícího/vytvoření nového systému evidence dětí a žadatelů pro NRP.
- Zpracování a pilotní ověření metodiky zprostředkování NRP ve vztahu k cizině.
- Metodická úprava a její pilotní ověření zajištění kontaktu dítěte s biologickou rodinou.
- MPSV zpracovává metodiky příprav pěstounů v rámci projektů NNO.

4.11 V roce 2010 nebyly realizovány pracovní dny MPSV pro OSPOD a veřejnost; téma kriminalita mládeže bude zařazeno v roce 2011 v rámci kapitoly prevence v novém znění a prioritách nového NAP.

IV. MINISTERSTVO SPRÁVEDLNOSTI

1. Ve spolupráci s Probační a mediační službou ČR (dále jen „PMS“) a externími analytiky bylo **dokončeno celkové vyhodnocení pilotáže SARPO**. V rámci zpracování připomínek a nutných úprav byl nástroj SARPO 1 modifikován v SARPO 2 a byl připraven proces implementace nástroje do praxe.

V dubnu 2010 bylo dokončeno výzkumné šetření (šetření bylo zahájeno již v roce 2009), které bylo pod vedením Doc. Dr. Jiřího Buriánka, CSc. prováděno externím spolupracujícím subjektem – Universitas, užitá sociologie. Výzkumné šetření bylo po dohodě mezi PMS a Vězeňskou službou (dále jen „VS“) realizováno s cílem vyhodnotit data shromážděná v rámci pilotního ověření nástroje SARPO v praxi PMS a VS, zjistit validitu predikce rizik pachatelů a vyhodnotit recidivu pachatelů, u kterých byl nástroj SARPO použit s odstupem 18 měsíců. V červnu 2010 proběhlo finální setkání zástupců obou služeb a externího hodnotitele, na kterém byly prezentovány závěry výzkumné zprávy a konkrétní doporučení externího hodnotitele směřující k dokončení hodnotícího nástroje. Na jednání byly rovněž projednány **postupy obou služeb, jež mají vést k následné implementaci hodnotícího nástroje SARPO do praxe**. V průběhu roku 2010 proběhla školení vybraných zaměstnanců PMS zaměřená na pochopení teoretických východisek procesu hodnocení rizik a potřeb pachatelů a na zvýšení praktických dovedností jak toto hodnocení provádět v praxi PMS. Školení bylo doplněno následnou supervizí. PMS tímto vytvořila a v praxi ověřila 7-denní vzdělávací kurz na téma „Práce s riziky pachatelů“. Tato vzdělávací aktivita (a na ni pak další navazující aktivity v jednotlivých krajích) posílila připravenost probačních úředníků a probačních asistentů na moment, kdy budou moci začít pracovat s hodnotícím nástrojem SARPO v praxi. **Implementace hodnotícího nástroje SARPO do praxe PMS, jež bude podpořena dalšími vzdělávacími aktivitami, je plánována na rok 2011.**

2. Projekt elektronizace nástroje SARPO zahájený v roce 2010 bude dokončen v roce 2011. V závislosti na délce trestu odnětí svobody a charakteru trestné činnosti jsou připravovány tři verze nástroje pro různé typy hodnocení (SARPO-M, SARPO-Z, SARPO-R).

3. Pokračovala spolupráce PMS se subjekty vyvíjejícími a poskytujícími resocializační a probační programy pro pachatele trestných činů s cílem rozšiřovat již ověřené programy do širší praxe středisek PMS, zejména program Mentor a Získej zaměstnání (dále jen „ZZ“).

Projekt romský Mentor v roce 2010 probíhal prostřednictvím projektů realizovaných Sdružením pro probaci a mediaci (dále jen „SPJ“) ve spolupráci s PMS v rámci několika okresů Jihočeského a Středočeského soudního kraje a dále v rámci Královohradeckého, Pardubického a Ústeckého kraje. V rámci jihočeského regionu byl program Mentor v roce 2010 posílen o nově vytvořené způsoby práce mentora s rodinou mladistvého pachatele. Ve Středočeském, Karlovarském a Ústeckém kraji byl v létě 2010 ve spolupráci s PMS zahájen další projekt SPJ zaměřený na posílení reintegrace osob propuštěných z vězení, jež jsou pod dohledem PMS. V rámci projektu je realizován reintegrační program ZZ - Získej zaměstnání a jsou prováděny kurzy řešení zadluženosti pachatelů. Programy jsou také doplněny zapojením vyškolených mentorů. V Praze je program ZZ, mentoring, poradna pro řešení zadluženosti a probační program pro mladistvé pachatele realizován již od roku 2009 a poběží až do července 2011. V rámci Prahy v roce 2010 probíhala rovněž spolupráce PMS s reintegračním programem pro podmíněně propuštěné pachatele s názvem „Beta“, jehož realizátorem je Městské centrum sociálních služeb Praha. Spolupráce s posledně uvedeným programem probíhá zejména v případech pachatelů zapojených do projektu Komise pro podmíněně propuštění (*podrobněji - viz bod 5, str. 24*).

4. Ve spolupráci s Ministerstvem financí a Ministerstvem práce a sociálních věcí probíhala jednání směřující k nalezení legislativních způsobů řešení nepříznivé finanční situace odsouzených, kteří byli zařazeni do projektu Sanace dluhů tak, aby bylo možné v již započatém projektu pokračovat.

V rámci projektu SPJ realizovaného ve spolupráci s PMS a Sdružením pro rozvoj probační služby ve východní Evropě (dále jen „VEBO“) probíhala v roce 2010

řada jednání vedená s příslušnými ministerstvy s cílem nalézt podporu pro přípravu legislativních změn v oblasti řešení sanace dluhů. Jednání byla vedena jak se státními institucemi, tak i s nestátními věřiteli, bankovními a nebankovními institucemi. I přes průběžně vyvíjenou činnost se prozatím nepodařilo najít odpovědi na některé otázky způsobů oddlužení a potřebnou shodu napříč zainteresovanými resorty. V druhé polovině roku 2010 proběhla rovněž jednání mezi PMS, SPJ, odborem prevence kriminality MV a Ministerstvem spravedlnosti s cílem vytvořit širší platformu pro rozvoj a prosazení tématu sanace dluhů do praxe. Diskuse se zaměřila na otázku novelizace zákona o osobním bankrotu, a to ve vztahu k cílové skupině pachatelů trestných činů. Projednána byla rovněž otázka novelizace tzv. loterijního zákona (např. výnosy z hazardu by mohly vytvářet finanční zdroje tzv. sanačního fondu). Pokračování realizace projektu Sanace dluhů je plánována i v roce 2011. V 1. pololetí roku 2010 bylo v rámci projektu Sanace dluhů proškoleny celkem 140 pracovníků PMS. Cílem těchto školení bylo osvojit si dovednosti poskytnout základní dluhové poradenství, a to zejména v rámci výkonu probačních činností.

5. Pokračovala realizace projektu Komise pro podmíněné propuštění podle stanoveného plánu (dále jen „Komise pro PP“). V průběhu roku 2010 pokračovala PMS ČR v partnerství s VS a Českým helsinským výborem v projednávání případů odsouzených v rámci věznice Praha a Stráž pod Ralskem. V rámci věznice Opava zahájila Komise pro PP projednávání případů v dubnu 2010. V rámci projektu bylo v březnu 2010 proškoleny 15 nových členů Komise pro PP, což umožnilo nejen zahájení projektu v Opavě, ale i personální posílení obou již pracujících Komise (celkový počet členů Komise zapojených do projektu je 24). Do projektu bylo v průběhu roku 2010 zapojeno celkem 15 spolupracujících asistentů oběti, jednalo se o proškolené probační úředníky a asistenty. V projektu Komise pro PP bylo do října 2010 dosud projednáno 23 případů odsouzených, kteří se připravovali na podání žádosti o podmíněné propuštění. To je prozatím 1/3 z původně plánovaného počtu případů. Zdržení bylo způsobeno odložením momentu zahájení práce Komise v Opavě (z personálních důvodů) a také náročností odborné agendy a potřebné administrativy spojené s činností Komise (členové Komise pro PP svoji činnost vyvíjejí vedle svých dalších pracovních povinností). Z důvodu počtu dosud projednaných případů bylo provedeno pouze kvantitativní vyhodnocení činnosti Komise pro PP, kvalitativní vyhodnocení bude možné provést až s větším časovým odstupem a po navýšení počtu projednaných případů (min. je počet 60 případů). Závěrečné vyhodnocení je proto plánováno na začátek roku 2012. V rámci přípravy vyhodnocení činnosti Komise pro PP byla navázána spolupráce s pracovníky Institutu pro kriminologii a sociální prevenci (dále jen „IKSP“). Jako přínosné se v projektu ukazuje zapojení institucí nestátního sektoru, a to prostřednictvím přítomnosti jejich zástupců v rámci Komise pro PP. Jako inovativní je v projektu vnímána činnost asistentů oběti, jež zahrnuje oslovení obětí s nabídkou možnosti vyjádřit se k následkům spáchaného činu a k řešení jeho dopadů v době přípravy pachatele na podmíněné propuštění. Nabídka spolupráce s asistentem je ze strany obětí přijímána pozitivně.

6. V průběhu roku 2010 nebylo možné z finančních důvodů pokračovat v realizaci projektu Komplexní poradenský program pro oběti trestných činů. Tento projekt byl PMS realizován ve spolupráci s Asociací občanských poraden již v roce 2009, ale pro jeho pokračování v roce 2010 se nepodařilo získat potřebné prostředky z grantového řízení. Nicméně v průběhu roku 2010 byly dovednosti vyškolených probačních úředníků, jež získali v rámci předchozího projektu, využity v rámci poradenských aktivit poskytovaných obětem na 10 střediscích PMS. V roce 2011 bude realizace projektu obnovena díky již schválenému projektu z prostředků grantu Criminal Justice. Další možná podpora projektu z prostředků OPRLZ je v jednání. Pokračování projektu v roce 2011 umožní jak obnovení činnosti vyškolených poradců

v 10 stávajících místech ČR, tak i rozšíření projektu do dalších 14 míst ČR. V průběhu roku 2010 byla také započata příprava projektu podávaného v této souvislosti v rámci individuální výzvy MPSV.

7. V roce 2010 byly zavedeny týmy pro mládež do všech soudních regionů České republiky a princip jejich činnosti je součástí národních metodických standardů PMS v oblasti práce s mládeží. Podařilo se posílit zapojení týmů pro mládež do procesu řešení prevence kriminality mládeže, a to v zejména místech, kde byl do praxe uveden Systém včasné intervence. Stále se však nepodařilo ve všech okresech sjednotit obsahové náplně těchto týmů.

8. Ve městech, kde byl v průběhu roku 2010 Systém včasné intervence zaveden do praxe, je činnost týmu pro mládež viditelnou součástí systému řešení kriminality mládeže. Vzhledem k tomu, že v průběhu roku 2010 byly průběžně řešeny některé otázky praxe související nejen s technologií SVI, ale i s výkladem odborných témat (např. ochrana osobních údajů, způsoby spolupráce orgánů sociálně právní ochrany se subjekty participujícími na SVI), **vyhodnocení modelu spolupráce mezi týmy pro mládež a SVI probíhalo jen formou průběžného sledování praxe jednotlivých okresů.**

9. Hodnocení efektivity probační a mediační činnosti PMS patřilo v roce 2010 mezi prioritní úkoly jednotlivých pracovních skupin. Byla stanovena možná kritéria hodnocení kvality provádění činností v rámci jednotlivých agend (*mediace, parole, probace, obecně prospěšné práce, mládež*). K těmto agendám v souvislosti s přijetím nového trestního zákoníku přibyly další oblasti činnosti PMS - trest domácího vězení, trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce a výkon dohledu nad pachateli propuštěnými z ochranné léčby. V rámci agendy domácího vězení byl v průběhu roku 2010 zaveden kvantitativní a kvalitativní monitoring praxe PMS v této oblasti. Ten byl následně na podzim 2010 doplněn workshopy pracovníků PMS, na kterých byla probírána odborná témata, jež se v monitoringu ukázala jako nejasná. V rámci analýz je cíleně sledována např. kvalita provádění institutu předběžného šetření před uložením trestu domácího vězení, kvalita zpracování stanovisek PMS k uložení trestu obecně prospěšných prací, četnost provádění návštěv PMS v obydlí pachatelů odsouzených za násilné trestné činy, nad kterými je prováděn dohled. Na základě zjištění vyplývajícího z vyhodnocení dosavadní praxe PMS v oblasti práce s oběťmi trestných činů a práce s riziky pachatelů bylo v roce 2010 provedeno několik vzdělávacích aktivit. Ty byly zaměřeny na zlepšení dovedností pracovníků PMS potřebných pro přímou práci jak s oběťmi, tak i s pachateli.

10. Byl ukončen a vyhodnocen pilotní projekt PMS s názvem „Ověření možnosti využívání slinných drogových testů v rámci zajištění výkonu probačního dohledu u klientů PMS“. V květnu 2010 byl ukončen sběr dat v 8 pilotních regionech ČR - celkem bylo do projektu zařazeno 109 pachatelů, ve většině případů se jednalo o pachatele, nad nimiž byl vykonáván dohled. Po vyhodnocení projektu lze říci, že stanovené cíle projektu byly naplněny a hypotézy ověřeny. Ze závěrů např. vyplývá, že drogové testování zvýšilo kvalitu probační práce s pachatelem a zvýšilo také informační hodnotu zpráv PMS zpracovávaných pro potřeby soudu. Na základě závěrů z pilotního projektu bude používání drogových slinných testů v roce 2011 rozšířeno i do dalších středisek PMS.

11. S ohledem na finanční situaci a omezení finančních prostředků rozpočtové kapitoly Ministerstva spravedlnosti, kdy bylo zapotřebí přikročit k řadě úspor, nebylo možné dále navýšit počty probačních úředníků a asistentů PMS.

12. Ve spolupráci s norskou probační a vězeňskou službou byla v průběhu roku 2010 ukončena realizace společného projektu zaměřeného na rozvoj systému dalšího vzdělávání pracovníků PMS. V rámci projektu bylo vytvořeno 5 lektorských týmů orientovaných na vzdělávání pracovníků PMS – specialistů na jednotlivé odborné agendy. V rámci norského projektu (financováno Blokovým grantem CZ 0001-18e.č.022 Fond technické asistence) proběhlo týdenní školení českých školitelů a následná dvoudenní supervize jejich lektorských dovedností. Celkem bylo proškoleno 29 školitelů – pracovníků PMS. Součástí projektu bylo uskutečnění dvou pětidenních pracovních pobytů pracovníků PMS v Norsku zaměřených na agendu parole a elektronického monitoringu odsouzených. Poslední projektovou aktivitou bylo uspořádání pětidenního workshopu pro norské kolegy v Praze. Cílem workshopu bylo představení českých zkušeností z praxe mediace mezi pachatelem a obětí a dalších restorativních postupů PMS při práci s pachateli a oběťmi trestných činů. V průběhu realizace norského projektu byl zpracován vzdělávací manuál „Školení školitelů“ použitelný v budoucnosti pro vzdělávání dalších lektorů. Projekt byl ukončen v listopadu 2010. V příštím roce 2011 bude v rámci PMS realizováno pět školení na téma práce s oběťmi trestných činů, které byly připraveny lektorskými týmy jako součást norského projektu.

13. Byla rozšířena síť specializovaných oddělení výkonu trestu odnětí svobody o oddělení specializované pro výkon trestu odsouzených mužů s poruchou duševní a poruchou chování ve věznici s ostrahou ve Věznici Jiřice, které zahájilo činnost dne 1.července 2010 a také o oddělení specializované pro výkon trestu odsouzených trvale pracovně nezařaditelných mužů ve věznici s ostrahou ve Vazební věznici Praha – Pankrác, které zahájilo činnost dne 1. září 2010.

14. V roce 2010 došlo v porovnání s rokem 2009 ke zvýšení počtu odsouzených zařazených do práce, počtu odsouzených zařazených do vzdělávacích a rekvalifikačních programů i počtu odsouzených vykonávajících trest odnětí svobody ve specializovaných odděleních při zachování kvality realizovaných programů.

15. V roce 2010 nedošlo v porovnání s rokem 2009 ke snížení počtu odsouzených absolvujících v rámci programu přípravy odsouzených na propuštění z výkonu trestu odnětí svobody extramurální aktivity, počtu odsouzených ve výstupních odděleních věznic a vazebních věznic a realizovaných programů přípravy odsouzených na propuštění z výkonu trestu odnětí svobody a počtu odsouzených vykonávajících trest odnětí svobody v bezdrogových zónách věznic a vazebních věznic.

16. Standardizované terapeutické programy se vyvíjely souběžně s vývojem hodnotícího nástroje SARPO v souladu s navrženým základním rozdělením programů pro jednotlivé kategorie odsouzených. Tyto programy sledují cíl snižovat riziko recidivy, tzn. že se ve svém obsahu zaměřují na řešení kriminogenních faktorů. Tyto faktory nejprve identifikuje nástroj SARPO.

17. Realizoval se standardizovaný program Zastav se, Zamysli se, Změň se zaměřený na statisticky nejrozšířenější vězeňskou populaci (dospělí muži 25 – 40 let,

dvakrát až třikrát ve výkonu trestu odnětí svobody převážně za majetkovou trestnou činnost). Jarní kolo realizace programu se uskutečnilo ve čtrnácti věznicích; podzimní kolo v jedenácti věznicích. Důvodem neúčasti tří věznic v podzimním kole byly personální důvody (nepřítomnost lektorů).

18. Standardizovaný program GREPP byl dvakrát realizován jak ve Věznici Heřmanice, tak ve Věznici Nové Sedlo. Ve Věznici Heřmanice byla realizována pilotáž dokončené pilotní verze programu GREPP 2 navazujícího na program GREPP.

19. Plánovaný edukačně – rekvalifikační program pro pachatele dopravních nehod vytvořený Centrem dopravního výzkumu se ve dvou věznicích **nepodařilo realizovat**. V roce 2010 bylo uspořádáno původně neplánované výběrové řízení na vytvoření manuálu programu pro odsouzené za trestné činy ublížení na zdraví v souvislosti s dopravní nehodou, maření úředního rozhodnutí zákazu řízení motorových vozidel a řízení motorových vozidel pod vlivem návykových látek a na vyškolení personálu. Realizace předmětu výběrového řízení byla přesunuta do prvního pololetí roku 2011. Ve věznicích Odolov a Pardubice byly vytvořeny týmy odborných zaměstnanců, kteří po vyškolení budou zajišťovat realizaci programu.

20. Po ukončení třetí pilotáže a závěrečném vyhodnocení byl program TP 21 JUNIOR zaměřený na problematiku snižování násilí u mladistvých zařazen mezi standardizované programy a zaveden do práce s mladistvými pachateli ve Věznici Všehrdy. V roce 2010 byla realizována dvě kola programu, který je hodnocen jako životaschopný prostředek preventivního charakteru ke snížení situačního násilí mladistvých, vedoucí k jejich sebereflexi, vzdělávání a získání dovedností.

21. Bylo ověřováno využití detektoru mobilních telefonů „Mobifinder“ v držení vězněných osob s cílem omezit možnosti páchání trestné činnosti vězněnými osobami a tranzit drog do vězeňských zařízení. Termín pro vyhodnocení používání detektorů byl stanoven na 31. 12. 2010.

22. Pokračovala v realizace následujících výzkumných úkolů:

- role stávajících preventivních opatření a stávajícího právního rámce v předcházení kriminalitě, resp. recidivě kriminálního chování u dětí a mladistvých,
- probační a mediační činnost podle zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů,
- analýza trendů kriminality a vývoje latentní kriminality.

Uvedené výzkumné úkoly jsou zařazeny do Střednědobého plánu výzkumných úkolů IKSP schváleného ministrem spravedlnosti v roce 2008. Jejich řešení je účelově financováno v rámci výzkumného programu „Společnost, sankční politika, kriminalita“. Úkol k probační a mediační činnosti dle zákona 218/2003 Sb. byl zahájen v roce 2009, další dva úkoly v roce 2008. Všechny úkoly jsou řešeny podle plánu a budou dokončeny v roce 2011. Z úkolu týkajícího se trendů kriminality jsou publikovány průběžné výstupy ve formě analýz vývoje kriminality za jednotlivé roky.

V rozpočtu Ministerstva spravedlnosti byla na rok 2010 vyčleněna na realizaci programu prevence kriminality částka 9 194 000 Kč.

V. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ

1. S cílem snížení úmrtnosti a zdravotního postižení způsobeného nehodami a násilím páchaným na ohrožených skupinách obyvatelstva pokračovala činnost Meziresortní pracovní skupiny Ministerstva zdravotnictví pro prevenci dětských úrazů především v koordinaci plnění úkolů vyplývajících z Národního akčního plánu prevence dětských úrazů na léta 2007- 2017.

Dne 28. července 2010 vláda odsouhlasila „Zprávu o plnění úkolů vyplývajících z Národního akčního plánu prevence dětských úrazů na léta 2007-2017 za období let 2007-2009 a návrh úkolů na nejbližší další období“ (usnesení vlády č. 549). Mezi prioritní úkoly Ministerstva zdravotnictví (dále jen „MZ“) patří zejména:

- Zavedení Národního registru dětských úrazů zákonem (předpokládaná účinnost v roce 2012).
- Ustavení Národního koordinačního a WHO spolupracujícího centra / popř. centra excelence pro prevenci dětských úrazů a násilí na dětech a síť spolupracujících regionálních pracovišť s využitím Národní sítě zdravých měst a WHO Bezpečných komunit v ČR.
- Podpora preventivních projektů a výzkumných záměrů v oblasti prevence zejména nejzávažnějších a nejčastějších úrazů dětí.
- Podpora vzdělávací činnosti formou pravidelných kurzů, přednášek a seminářů se zaměřením na pregraduální a postgraduální vzdělávání odborníků dle metodiky WHO (TEACH VIP - Training, Education, Advancing Collaboration in Health on Violence and Injury Prevention).

V rámci plnění BCA (biennial collaborative agreement) smlouvy o spolupráci uzavřené mezi MZ a WHO pro rok 2010/2011 byl vytvořen **manuál vzdělávacího programu** pro prevenci dětských úrazů a násilí na dětech. Tento manuál byl vytvořen na základě „WHO TEACH VIP users' manual“ pro potřeby ČR. Vzdělávací program bude ověřen v praxi v červnu 2011. Vzdělávací program je určen pro odbornou veřejnost v oblasti zdravotnictví i mimo tuto oblast.

V návaznosti na Vyhlášku č. 3/2010 Sb., o stanovení obsahu a časového rozmezí prohlídek byla vytvořena **metodika pro praktické lékaře pro děti a dorost pro prevenci dětských úrazů** – se zaměřením na prevenci domácích úrazů zejména u dětí 0-5 let. Metodika bude uveřejněna ve Věstníku MZ.

2. Resort zdravotnictví se podílel na plnění Národního akčního plánu pro období let 2009-2010 k realizaci Národní strategie prevence násilí na dětech pro období 2008-2018 následujícími aktivitami:

- pokračovala činnost Pracovní skupiny MZ prevence násilí na dětech, která byla ustavena v roce 2008,
- s účinností ode dne 1.2.2010 je v platnosti vyhláška č. 3/2010 Sb., o stanovení obsahu a časového rozmezí preventivních prohlídek, v rámci které byl obsah preventivních prohlídek v oboru praktický lékař pro děti a dorost rozšířen mimo jiné o 1) zjištění zdravotního rizika včetně rizika týrání, zanedbávání a zneužívání dítěte, 2) psychoterapeutický rozhovor, jde-li o dítě s poruchami zdravotního stavu nebo o dítě ohrožené poruchami zdravotního stavu včetně poruch zdravotního stavu v důsledku vlivu nepříznivého rodinného nebo jiného společenského prostředí, 3) kompletní fyzikální vyšetření včetně aspekce kůže a vyloučení známek týrání, zanedbávání a zneužívání dítěte,
- dne 19. listopadu 2010 se konal v Třeboni Národní seminář „Bezpečné prostředí pro děti – bez úrazů a násilí“. V rámci tohoto semináře byly mimo jiné

prezentovány projekty zaměřené na sebevražednost dětí a podporu pozitivního rodičovství.

3. Pokračovalo plnění úkolu důsledné implementace Úmluvy o právech dítěte v resortu zdravotnictví. V návaznosti na kolokvium zmocněnce pro lidská práva, které se konalo dne 24. srpna 2010, Ministerstvo zdravotnictví ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí provedlo analýzu dosavadního provozu babyboxů. Na základě této analýzy budou navržena příslušná opatření.

4. Ministerstvo zdravotnictví v roce 2010 pokračovalo v procesu transformace kojeneckých ústavů a dětských domovů do 3 let věku v dětská centra, a to ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Problematika je řešena v rámci plnění Národního akčního plánu k transformaci a sjednocení systému péče o ohrožené děti na období 2009-2011.

5. Byly podporovány preventivní programy pro děti a mládež se zaměřením na sociální aspekty zdraví, pozitivní rodičovství, mentální zdraví a prevenci úmyslného sebepoškození:

- Prioritou dotačního programu MZ „Péče o děti a dorost“ a programu „Prevence kriminality“ pro rok 2010 byla prevence dětských úrazů a prevence násilí na dětech – se zaměřením na úmyslné sebepoškození a sociální aspekty zdraví – se zaměřením na mladistvé. V rámci těchto dotačních programů byly mimo jiné podpořeny 3 projekty zaměřené na sebevražednost dětí, 3 projekty zaměřené na prevenci dětských úrazů, 3 projekty zaměřené na podporu Bezpečných komunit, 1 projekt zaměřený na edukaci pozitivního rodičovství pro zdravotníky poskytující péči pro děti a rodiny a uspořádání Národního semináře v Třeboni, a to v celkové výši 1 163 000 Kč.
- V rámci dotačního programu MZ Národní program zdraví - projekty podpory zdraví bylo v roce 2010 podpořeno 30 projektů zaměřených na podporu zdravého životního stylu a prevenci nemocí. V oblasti prevence úrazů, otrav a násilí a prevence nadměrného užívání alkoholických nápojů a zneužívání tabákových výrobků byly realizovány celkem 4 projekty podpory zdraví, kterým bylo přiděleno celkem 747 000 Kč. Na podporu zdraví dětí a dorostu bylo v roce 2010 zaměřeno 13 projektů, kterým bylo přiděleno celkem 2 305 000 Kč.
- V rámci dotačního programu „Protidrogová politika MZ“ MZ podpořilo programy zaměřené na péči o osoby závislé na návykových látkách v celkové výši 9,6 mil.Kč, z toho 2 mil. Kč byly poskytnuté službám harm reduction na nákup zdravotnického materiálu. V rámci dotačního programu byla také nakoupená metadonová substance pro programy substituční léčby v celé ČR. Dále byl v roce 2010 podpořen vznik Dětského detoxifikačního centra ve FN Brno.
- V rámci Programu grantové podpory MZ (dříve program podpory občanských sdružení a humanitárních organizací) bylo v roce 2010 finančně podpořeno Občanské sdružení ONŽ (dříve Sdružení ochrana nenarozeného života) - pomoc a poradenství pro ženy a dívky, a to ve výši 1 000 000 Kč.

6. Ministerstvo zdravotnictví pokračovalo v podpoře vzdělávání zdravotnických pracovníků v oblasti péče o děti a dorost a pokračoval proces vydávání příslušných standardních postupů ve Věstníku MZ.

7. V rámci prevence užívání návykových látek pokračovalo ministerstvo v aktivitách spojených s výchovou ke zdraví a podporou zdravého životního

stylu bez drog, tabákových výrobků a alkoholu, aktivitách vedoucích ke snížení škod způsobených konzumací drog, alkoholu a tabáku, podpoře zdravotní péče o pacienty s problémem s návykovými látkami v praxi dětského lékaře.

V červenci 2010 vešla v účinnost novela zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů. Novela byla vyhlášena ve Sbírce zákonů v září 2009 pod č. 305/2009 Sb. Cílem novelizace zákona bylo zejména zpřesnit opatření týkající se ochrany před škodami působenými tabákovými výrobky zejména v souvislosti s pasivním kouřením včetně vyšší ochrany dětí a mládeže před negativními vlivy kouření. Novela zavedla některé nové definice pojmů např. tabákový výrobek, tabáková potřeba, elektronická cigareta; zpřesňuje definice veřejných míst, kde je zakázáno kouřit; obec získává možnost v samostatné působnosti obecně závaznou vyhláškou dočasně nebo trvale zakázat kouření na veřejně přístupných dětských hřištích, veřejně přístupných sportovištích, nebo ve vnitřních prostorách budov určených pro pořádání sportovních, kulturních a společenských akcí, anebo na sportovních, kulturních a společenských akcích, pokud jsou tato místa nebo akce určeny nebo vyhrazeny osobám mladším 18 let. Zákon také přináší zpřísnění sankcí za porušení zákonných povinností (nejpřísnější sankce hrozí za prodej či podání tabákového výrobku, elektronické cigarety nebo alkoholického nápoje osobě mladší 18 let) atd.

V říjnu 2010 byla zřízena **Pracovní skupina pro návykové nemoci při MZ**. Tato pracovní skupina byla zřízena na základě potřeby plnění úkolů uložených MZ Akčním plánem realizace Národní protidrogové strategie, který je vždy pro aktuální období schválený vládou ČR. Při plnění uvedených úkolů je nutná spolupráce a konzultace odborné veřejnosti. Zároveň bude pracovní skupina využívána k odborným konzultacím a řešení aktuálních problémů v oblasti závislostí na návykových látkách, včetně tvorby koncepce adiktologické péče. Členy pracovní skupiny jsou významní odborníci v oblasti léčby návykových nemocí a zástupci institucí odpovědných a spolupodílejících se na realizaci protidrogové politiky v resortu zdravotnictví.

V roce 2010 byl zahájen proces aktualizace dokumentu Zdraví 21 (Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví pro všechny v 21. století). Aktualizovaný dokument bude zahrnovat rovněž problematiku prevence užívání ilegálních drog, tabákových výrobků a alkoholu zejména u dětí a mladistvých a problematiku prevence úrazů a násilí.

Ve spolupráci s odbornou společností a zdravotními pojišťovnami řeší Ministerstvo zdravotnictví problematiku zlepšení **dostupnosti a úhrad pedopsychiatrické péče**. 16. září 2010 byl zahájen provoz nově zrekonstruovaného pavilonu dětské a dorostové psychiatrie v PL Bohnice, kde bylo vyčleněno 12 lůžek pro neklidné pacienty.

8. Pokračovala spolupráce s Ministerstvem spravedlnosti na účinném **řešení problematiky ochranné léčby**. Tato problematika bude z pohledu MZ upravena návrhem zákona o specifických zdravotních službách; nabytí účinnosti tohoto zákona se předpokládá od 1. ledna 2012.

VI. MINISTERSTVO OBRANY

1. Průběžně byla zabezpečena realizace úkolů v oblasti prevence kriminality vyplývajících z Koncepce prevence sociálně nežádoucích jevů na období 2010 až 2014 (dále jen „koncepte“). K zabezpečení jednotného postupu při realizaci úkolů prevence sociálně nežádoucích jevů (dále jen „P-SNJ“) v působnosti MO byl ministrem schválen nový vnitřní předpis – RMO č. 53/2010 Věstníku MO. K zabezpečení úkolů P-SNJ si vedoucí zaměstnanci organizačních celků MO do stupně praporu zřídili poradní orgány – komise pro P-SNJ. U ostatních organizačních celků byly zřízeny buď komise pro P-SNJ, nebo byl určen poradce pro prevenci. S úkoly koncepce a obsahem vnitřního předpisu byli seznámeni předsedové komisí pro P-SNJ a poradci pro prevenci v rámci organizovaných odborných příprav.

2. Ředitelstvím personální podpory (dále jen „ŘePP“) byla zpracována nová metodika ke zpracování, posuzování a realizaci projektů P-SNJ a k využívání finančních prostředků vyčleněných v rozpočtu MO na Program prevence kriminality. Podporou projektů prevence kriminality, které jsou zaměřeny na cílové skupiny s vyšší mírou rizikového chování, metodika přispěje k efektivnějšímu využívání rozpočtových prostředků vyčleněných na rezortní preventivní aktivity.

3. Průběžně byla sledována účelnost a efektivnost čerpání finančních prostředků vyčleněných na Program prevence kriminality. Průběžné čerpání finančních prostředků bylo vyhodnocováno v rámci odborných příprav předsedů komisí pro P-SNJ a poradců pro prevenci a údaje byly zveřejňovány na resortních intranetových stránkách „*Prevence sociálně nežádoucích jevů.*“ Sledování účelnosti vynaložených rozpočtových prostředků a jejich účinnosti je v působnosti ŘePP, které každoročně zpracovává analýzu celkového čerpání těchto prostředků. V únoru 2011 byla na zasedání Resortní komise pro P-SNJ projednána analýza čerpání v roce 2010.

4. Zkvalitňována byla příprava předsedů a metodiků komisí pro P-SNJ, poradců pro prevenci a lektorského sboru. Vzdělávací aktivity pro uvedené kategorie osob byly zabezpečovány ŘePP formou centrálně organizovaných odborných příprav. Do obsahu příprav byla zařazována témata, jako např. problematika boje proti extremismu, dodržování lidských práv a svobod, komunikace, vztahů v pracovních týmech a aktuálního výskytu SNJ v resortu obrany. V rámci těchto příprav bylo proškoleno celkem 373 osob. V závěru roku 2010 byl proveden výběr osob do připraveného 4. běhu kurzu „Lektor prevence“, který bude zahájen v měsíci březnu 2011.

5. Rozsah vzdělávání v oblasti P-SNJ pro zaměstnance MO (4 hodiny ročně) je stanoven RMO č. 53/2010 Věstníku MO. Na zabezpečení vzdělávání zaměstnanců MO v uvedené oblasti se podílela Vojenská policie (dále jen „VP“), Inspekce ministra obrany (dále jen „IMO“), Sekce personální MO, ŘePP, Univerzita obrany (dále jen „UO“) a vedoucí zaměstnanci organizačních celků MO. Prioritně byla věnována pozornost oblasti zneužívání omamných a psychotropních látek a problematice extremismu.

V průběhu roku VP zabezpečila 97 přednášek pro cca 1900 zaměstnanců MO. Pro vlastní lektory byla zorganizována dvě dvoudenní zaměstnání. K zabezpečení odborné připravenosti osob zařazených u policejních orgánů VP byly v součinnosti se Střední školou MV Praha, Vyšší policejní školou MV Pardubice a Policejní akademií ČR Praha zorganizovány odborné kurzy, zaměřené zejména na oblast vyšetřování, operativně pátrací činnosti a řešení problematiky hospodářské kriminality. V rámci organizování vlastní odborné přípravy pro příslušníky VP byli využíváni lektori Policie ČR, Kriminalistického ústavu Praha, Krajského státního zastupitelství Ústí nad

Labem, Nejvyššího soudu ČR a Policejní akademie ČR. VP se podílela také na přípravě a vzdělávání jednotek, které byly vysílány do zahraničních operací.

Pracovníci IMO provedli 5 přednášek v rámci odborných zaměstnání pro osoby, které se zabývají problematikou P-SNJ, včetně boje s korupcí, kriminalitou a ochranou lidských práv. V březnu 2010 zorganizovala IMO seminář k otázkám ochrany lidských práv v ozbrojených silách, kterého se zúčastnilo 73 zaměstnanců MO. V květnu 2010 zorganizovala IMO v součinnosti s UO specializační „Kurz pro kontrolní pracovníky“, který ukončilo 19 osob. Cílem pořádaného kurzu bylo ujasnit si problematiku vyřizování stížností v resortu obrany, seznámit cvičící se způsobem boje proti korupci a procvičit reakce na vznik korupčního prostředí při vyřizování stížností.

6. Na přípravě a vzdělávání personálu MO v oblasti boje proti extremismu se podíleli externí specialisté (MV ČR, Policie ČR, Policejní akademie ČR, Masarykovy univerzity Brno), ŘePP, lektoři VP a UO Zorganizován byl seminář k problematice extremismu pro určené funkcionáře MO, kterého se zúčastnilo 62 osob.

V resortu obrany byly dále realizovány vzdělávací aktivity pro velitelský sbor všech stupňů, příslušníky psychologické služby, předsedy komisí pro P-SNJ a poradce pro prevenci, pedagogické pracovníky a studenty UO, pedagogické pracovníky a žáky Vojenské střední školy a Vyšší odborné školy MO, vojáky vysílané do zahraničních operací. Ostatní zaměstnanci MO byli s problematikou extremismu seznamováni v rámci velitelských příprav a zaměstnání. V problematice extremismu VP proškolila u vlastních jednotek a u policejně zabezpečovaných vojenských útvarů a zařízení cca 4 000 osob.

VP připravila odborný seminář na téma „Pravicový extremismus v AČR“ a formou odborných zaměstnání pokračovala v přípravě vlastního lektorského sboru.

UO provedla **sociologický výzkum na téma „Pravicový extremismus.“** Výzkumu se zúčastnilo 465 respondentů - vojáků z povolání.

7. Ve spolupráci s MV ČR a předními odborníky ČR na extremismus byla ŘePP připravena publikace k problematice extremismu, jejímž obsahem je symbolika, právní aspekty a další důležité informace, které využijí vedoucí zaměstnanci v oblasti prevence. Resortní intranetové stránky „*Prevence sociálně nežádoucích jevů*“ byly doplněny informacemi vztahujícími se k problematice extremismu. Na internetových a resortních intranetových stránkách byly dlouhodobě prezentovány otázky boje proti korupci týkající se MO. Na intranetových stránkách IMO byly průběžně zveřejňovány metodické a informační materiály zpracované k problematice boje proti korupci.

Problematice prevence kriminality byly věnovány články v resortním časopisu A-Report a Listech UO. V rámci absolvování základního výcviku byla všem vojákům z povolání distribuována tzv. „*Informace pro vojáky v základním výcviku k P-SNJ*“, která je seznamuje se základními pojmy v problematice P-SNJ, s kontakty na odborná pracoviště a instrukcemi, co dělat v případech zjištění výskytu SNJ.

8. V průběhu roku 2010 byly **průběžně plněny úkoly a opatření Aktualizovaného resortního protikorupčního programu** (dále jen „ARPP“). Na základě kontroly plnění úkolů a opatření boje proti korupci bylo v březnu 2011 zpracováno vyhodnocení plnění stanovených úkolů a opatření ARPP za rok 2010.

9. Kontrolní činnosti a prošetřování stížností, žádostí a petic byly zaměřeny na problematiku ochrany lidských práv, P-SNJ a možná hlavní rizika při činnosti resortu MO především v oblastech nejvíce vystavených nebezpečí vzniku korupce. V rámci kontrolních činností IMO prošetřila v roce 2010 celkem 24 podání týkajících se

problematiky ochrany lidských práv a SNJ a provedla 4 kontroly v této oblasti. V rámci provedených kontrol nebyly zjištěny skutečnosti, které by svědčily o tom, že byl spáchán trestný čin v souvislosti s korupcí.

10. Schránka elektronické pošty pro podávání podnětů na podezření z možného korupčního jednání byla provozována IMO po celý rok 2010. Rutinním způsobem bylo pracováno s podáními zaslanými do schránky elektronické pošty korupce@army.cz. Ve všech případech bylo ředitelem IMO rozhodnuto podání nějakým způsobem řešit nebo sledovat. V některých případech provedla šetření nebo kontrolu sama IMO. Některá podání byla postoupena k vyřízení vedoucím zaměstnancům, do jejichž věcné působnosti náleží jejich vyřízení. Dle informací zástupce provozovatele veřejně přístupné protikorupční linky č. 199 nebylo v roce 2010 učiněno podání směřující k resortu obrany.

11. VP svojí profesionální činností nadále zabezpečovala předcházení, odhalování a šetření protiprávních jednání (trestných činů, přestupků) a zjišťování jejich pachatelů. V rámci omezování příležitostí k páčání trestné činnosti s cílem zvyšování rizika pro pachatele, že bude dopaden, byla využívána zejména opatření situační prevence. Opatření byla realizována a kontrolována VP v součinnosti s velitelskými orgány, odpovědnými za organizační, režimová, ekonomická a technická opatření, jejichž cílem je ztěžovat podmínky pro páčání kriminality.

12. VP svojí preventivní, ale i represivní činností zabezpečovala předcházení, odhalování a šetření protiprávních jednání s důrazem na včasné odhalování páčání závažné hospodářské kriminality a korupce. V rámci součinnosti VP s Policií ČR pokračovala spolupráce ve smyslu Smlouvy o spolupráci a vzájemných vztazích uzavřené mezi Policií ČR a VP v roce 1995.

13. Pokračovalo zkvalitňování informačního systému VP využívaného k prevenci kriminality. Interní softwarová aplikace „Prevence VP“ byla využívána ke sledování a vyhodnocování ukazatele vývoje bezpečnostní situace u policejně zabezpečovaných útvarů a zařízení. Informační systém VP byl průběžně vyhodnocován, údaje byly pravidelně aktualizovány a operativně doplňovány. V roce 2010 proběhla inovace informačního systému VP v souvislosti s účinností nového trestního zákoníku. Inovace bude pokračovat i v roce 2011 v návaznosti na prováděné organizační změny u VP.

14. VP spolupracovala s orgány Policie ČR, obecní policie a Celní správy, Vězeňskou službou, obecními a městskými úřady v místě dislokace vojenských posádek a vojenských objektů. Pokračovala spolupráce se Službou kriminální policie a vyšetřování Policie ČR, především s Útvarem pro odhalování korupce a finanční kriminality a Útvarem pro odhalování organizovaného zločinu při předávání konkrétních poznatků o protiprávních jednáních v resortu obrany a jejich následného šetření.

V rámci MO spolupracovala VP zejména s orgány IMO a Vojenského zpravodajství. Pokračovala spolupráce s Odborem rozvoje, výzkumu a vývoje Ústřední vojenské nemocnice Praha.

15. V rozpočtu MO na rok 2010 byla na realizaci „Programu prevence kriminality“ vyčleněna částka 8 727 000 Kč. V rámci uvedeného programu bylo realizováno 145 projektů vojenských útvarů a zařízení. Projekty byly zaměřeny do oblasti vzdělávání a naplnění volného času cílových skupin s vyšší mírou rizikového chování.

VII. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ

V rámci podprogramu **Podpora výstavby podporovaných bytů**, sloužících k poskytování sociálního bydlení pro osoby, které mají ztížený přístup k bydlení v důsledku zvláštních potřeb vyplývajících z jejich nepříznivé sociální situace – věk, zdravotní stav nebo sociální okolnosti jejich života - byla poskytována dotace **na podporu výstavby vstupních bytů**. Cílem výstavby vstupního bytu je zajištění sociálního bydlení pro osoby v nepříznivé sociální situaci způsobené sociálními okolnostmi jejich života, které ani při využití všech stávajících nástrojů sociální a bytové politik nemají přístup k bydlení.

V roce 2010 byly v rámci podprogramu Podpora výstavby podporovaných bytů poskytnuty dotace na 38 akcí, zahrnujících podporu výstavby 261 bytových jednotek, v celkové výši 151 400 000 Kč.